

TABEL DE CONCORDANȚĂ
la proiectul de Lege
pentru modificarea unor acte normative

(consolidarea cadrului normativ privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar)

1	Titlul actului Uniunii Europene, inclusiv cele mai recente amendamente incluse			
	Directiva (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului (<i>în continuare – Directiva (UE) 2019/713</i>).			
2	Titlul actului normativ național			
	Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (<i>consolidarea cadrului normativ privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar</i>).			
3	Gradul general de compatibilitate:			
	Compatibil			
4	Autoritatea/persoana responsabilă			
	Ministerul Justiției, Nicoleta Șalari, consultant Direcția elaborare acte normative			
5	Data întocmirii/actualizării			
	22.05.2026			
	Actul Uniunii Europene	Proiectul de act normativ național	Gradul de compatibilitate	Observațiile
	6	7	8	9
	<p style="text-align: center;"><i>Articolul 1</i></p> <p style="text-align: center;">Obiect</p> <p>Prezenta directivă stabilește norme minime privind definirea infracțiunilor și a sancțiunilor din domeniul fraudelor și contrafacerii în legătură cu mijloace de plată fără numerar. Ea facilitează prevenirea unor astfel de infracțiuni și furnizarea de asistență și de sprijin victimelor.</p>			

<p style="text-align: center;"><i>Articolul 2</i></p> <p style="text-align: center;">Definiții</p> <p>În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:</p> <p>(a) „instrument de plată fără numerar” înseamnă un dispozitiv, un obiect sau o înregistrare protejat(ă), nematerial(ă) sau material(ă) sau o combinație a acestora, altul (alta) decât monedele legale și care, singur(ă) sau împreună cu o procedură sau un set de proceduri, permite deținătorului sau utilizatorului să transfere bani sau valoare monetară, inclusiv prin mijloace digitale de schimb;</p>		Compatibil	<p>Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare), prevede în art. 132³ alin. (2):</p> <p>„(2) Prin instrument de plată fără numerar se înțelege un dispozitiv, un obiect sau o înregistrare, care este protejat/protejată, nematerial/nematerială sau material/materială ori o combinație a acestora, altul/alta decât monedele legale, și care, singur/singură sau împreună cu o procedură ori un set de proceduri, permite deținătorului sau utilizatorului să transfere bani sau valoare monetară, inclusiv prin monedă electronică sau monedă virtuală.”</p> <p>Definiția propusă preia fidel conținutul art. 2 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713, cu o singură adaptare terminologică, și anume substituirea în cuprinsul art. 132³ alin. (2) din Codul penal a sintagmei „mijloace digitale de schimb” cu expresia „monedă electronică sau monedă virtuală”. Dispoziția din art. 2 lit. (c) din Directiva (UE) 2019/713 conține următoarea definiție: „«mijloace digitale de schimb» înseamnă orice monedă electronică definită la articolul 2 punctul 2 din Directiva 2009/110/CE a Parlamentului European și a Consiliului sau moneda virtuală”. Deci, noțiunea „mijloace digitale de schimb” este restrânsă la înțelesul de „monedă electronică sau monedă virtuală”, idee transpusă în art. 132³ alin. (2) Cod Penal al Republicii Moldova.</p> <p>Drept urmare, cadrul normativ din Republica Moldova este compatibil cu art. 2 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713.</p>
<p>(b) „dispozitiv, obiect sau înregistrare protejat(ă)” înseamnă un dispozitiv, un obiect sau o înregistrare care este protejat(ă) împotriva imitării sau a utilizării frauduloase, de exemplu prin concepție, codare sau semnătură;</p>	<p>Art. I. – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p>	Compatibil	<p>Definiția, formulată în art. 2 lit. (b) din Directiva (UE) 2019/713, lipsește în Codul Penal al Republicii Moldova, în particular, și în legislația Republicii Moldova, în general.</p> <p>Așadar, pentru eliminarea discrepanței și asigurarea compatibilității cadrului normativ național cu standardele Uniunii Europene proiectul propune completarea art. 132³ din</p>

	<p>1. Articolul 132³ se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(2¹) Prin dispozitiv, obiect sau înregistrare protejat/protejată se înțelege un dispozitiv, un obiect sau o înregistrare care este protejat/protejată împotriva imitării sau utilizării frauduloase, de exemplu prin concepție, codare sau semnătură.”.</p>		<p>Codul penal cu alin. (2¹) care definește noțiunea de „dispozitiv, obiect sau înregistrare protejat/protejată”.</p>
<p>(c) „mijloace digitale de schimb” înseamnă orice monedă electronică definită la articolul 2 punctul 2 din Directiva 2009/110/CE a Parlamentului European și a Consiliului sau moneda virtuală;</p>		<p>Compatibil</p>	<p>Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare) prevede în art. 132³:</p> <p>[...]</p> <p>„(4) Prin monedă electronică se înțelege o valoare monetară stocată electronic, inclusiv magnetic, reprezentând o creanță asupra emitentului, care este emisă la primirea fondurilor (altele decât moneda electronică), în scop de efectuare a unor operațiuni de plată, și care este acceptată de o persoană, alta decât emitentul de monedă electronică.</p> <p>(5) Prin monedă virtuală se înțelege o reprezentare digitală a valorii care nu este emisă sau garantată de o bancă centrală ori de o autoritate publică, nu este în mod obligatoriu legată de o monedă instituită legal și nu deține statutul legal de monedă sau de bani, dar este acceptată de către persoane fizice sau juridice ca mijloc de schimb și poate fi transferată, stocată și tranzacționată electronic.”</p> <p>Definiția, formulată în art. 2 lit. (c) din Directiva (UE) 2019/713, nu necesită transpunere în Codul penal al Republicii Moldova. Cum am menționat mai sus, în art. 132³ alin. (2) Cod penal se folosește expresia „monedă electronică sau monedă virtuală” în locul sintagmei „mijloace digitale de schimb”.</p> <p>Definiția noțiunii „monedă electronică”, formulată în art. 132³ alin. (4) din Codul penal, corespunde noțiunii „monedă electronică” din art. 2 pct. 2 din Directiva 2009/110/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie</p>

			2009 privind accesul la activitate, desfășurarea și supravegherea prudențială a activității instituțiilor emitente de monedă electronică, de modificare a Directivelor 2005/60/CE și 2006/48/CE și de abrogare a Directivei 2000/46/CE (în continuare – Directiva 2009/110/CE), la care se face referire în art. 2 lit. (c) din Directiva (UE) 2019/713.
(d) „monedă virtuală” înseamnă o reprezentare digitală de valoare care nu este emisă sau garantată de o bancă centrală sau de o autoritate publică, nu este în mod obligatoriu legată de o monedă instituită legal și nu deține statutul legal de monedă sau de bani, dar este acceptată de către persoane fizice sau juridice ca mijloc de schimb și poate fi transferată, stocată și tranzacționată în mod electronic;		Compatibil	<p>Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare) în art. 132³ prevede:</p> <p>„(5) Prin monedă virtuală se înțelege o reprezentare digitală a valorii care nu este emisă sau garantată de o bancă centrală ori de o autoritate publică, nu este în mod obligatoriu legată de o monedă instituită legal și nu deține statutul legal de monedă sau de bani, dar este acceptată de către persoane fizice sau juridice ca mijloc de schimb și poate fi transferată, stocată și tranzacționată electronic.”</p> <p>Definiția este identică cu cea prevăzută la art. 2 lit. (d) din Directiva (UE) 2019/713, asigurând conformitatea deplină a normei interne cu exigențele Directivei.</p>
(e) „sistem informatic» înseamnă sistemul informatic definit la articolul 2 litera (a) din Directiva 2013/40/UE;		Compatibil	<p>Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare) prevede:</p> <p>„Articolul 134²⁵. Sistem informatic</p> <p>Prin sistem informatic se înțelege orice dispozitiv izolat sau ansamblu de dispozitive interconectate ori aflate în legătură care asigură ori dintre care unul sau mai multe elemente asigură, prin executarea unui program, prelucrarea automată a datelor.”</p> <p>Noțiunea actuală este parțial compatibilă cu art. 2 lit. (a) din Directiva UE 2013/40/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 august 2013 privind atacurile împotriva sistemelor informatice și de înlocuire a Deciziei-cadru 2005/222/JAI a Consiliului (în continuare – <i>Directiva 2013/40/UE</i>), care prevede că „sistem informatic” înseamnă un dispozitiv sau grup de dispozitive interconectate sau omoloage, dintre care unul sau mai multe asigură, prin intermediul unui program, prelucrarea</p>

			<p>automată a datelor informatice, precum și datele informatice stocate, prelucrate, recuperate sau transmise de acest dispozitiv sau grup de dispozitive în vederea exploatării, a utilizării, a protecției și a întreținerii lor.”</p> <p>Expresia „precum și datele informatice stocate, prelucrate, recuperate sau transmise de acest dispozitiv sau grup de dispozitive în vederea exploatării, a utilizării, a protecției și a întreținerii lor” este ceea ce deosebește definiția din art. 2 lit. (a) din Directiva 2013/40/UE de definiția din art. 134²⁵ din Codul penal.</p> <p>Această divergență terminologică face obiectul reformei legislative demarate prin Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (prevenirea și combaterea atacurilor împotriva sistemelor informatice), care vizează alinierea integrală a definiției din art. 134²⁵ Cod Penal la exigențele europene.</p>
<p>(f) „date informatice” înseamnă datele informatice definite la articolul 2 litera (b) din Directiva 2013/40/UE;</p>		<p>Compatibil</p>	<p>Codul penal al Republicii Moldova în redacția în vigoare nu reglementează noțiunea de „date informatice”. Cu toate acestea o definiție a acestei noțiuni este prevăzută în art. 2 din Legea 20/2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informative, potrivit căreia „date informatice – orice reprezentare de fapte, informații sau concepte sub o formă adecvată prelucrării într-un sistem informatic, inclusiv un program capabil să determine executarea unei funcții de către un sistem informatic”</p> <p>Potrivit art. 2 lit. (b) din Directiva 2013/40/UE, „date informatice” înseamnă o reprezentare de fapte, informații sau concepte într-o formă adecvată pentru prelucrare într-un sistem informatic, inclusiv un program care permite unui sistem informatic să execute o funcție.”</p> <p>Definiția din Legea 20/2009 o reproduce parțial, pe cea din art. 2 lit. (b) din Directiva 2013/40/UE.</p> <p>În acest context, pentru asigurarea coerenței cadrului normativ național și a compatibilității legislației penale cu standardele UE, prin Proiectul de lege pentru modificarea</p>

		<p>unor acte normative (prevenirea și combaterea atacurilor împotriva sistemelor informatice) se propune completarea Codului penal CU art. 134²⁸ cu următorul cuprins „Prin date informatice se înțelege datele definite astfel în Legea nr. 20/2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice.”.</p>
<p>(g) „persoană juridică» înseamnă o entitate care are personalitate juridică în temeiul dreptului aplicabil, cu excepția statelor sau a organismelor publice în exercitarea prerogativelor lor de autoritate publică și a organizațiilor internaționale de drept public.</p>	<p>Compatibil</p>	<p>Codul civil al Republicii Moldova nr 1107/2002 (în redacția în vigoare) prevede în art. 171 alin. (1) din Codul civil al Republicii Moldova „Persoana juridică este subiectul de drept constituit în condițiile legii, având o organizare de sine stătătoare și un patrimoniu propriu și distinct, afectat realizării unui anumit scop conform cu legea, ordinea publică și bunele moravuri”.</p> <p>Potrivit art. 172 din Codul civil „Persoanele juridice străine sunt asimilate, în condițiile legii, cu persoanele juridice ale Republicii Moldova”.</p> <p>Conform art. 174 alin. (1) din Codul civil „Statul și unitățile administrativ-teritoriale participă la raporturile juridice civile pe poziții de egalitate cu celelalte subiecte de drept. Atribuțiile statului și ale unităților administrativ-teritoriale se exercită în asemenea raporturi de organele acestora, în conformitate cu competența lor”.</p> <p>În același context, Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare) în art. 21 alin. (4) prevede, „persoanele juridice, cu excepția autorităților publice, răspund penal pentru infracțiunile pentru săvârșirea cărora este prevăzută sancțiune pentru persoanele juridice în partea specială din prezentul cod”.</p> <p>În concluzie, prevederile art. 21 alin. (4) din Codul Penal, coroborate cu dispozițiile art. 171 alin. (1), art. 172 și art. 174 alin. (1) din Codul civil, sunt parțial compatibile cu art. 2 lit. (g) din Directiva (UE) 2019/713. Discrepanța rezidă în absența clauzei de excludere a statelor, a organismelor publice care exercită prerogative de autoritate și a organizațiilor internaționale de drept public din sfera persoanelor juridice vizate.</p> <p>Totodată, precizăm că noțiunea de „persoană juridică” din cuprinsul art. 21 alin. (4) din Codul penal face obiectul unei reforme legislative curente. Prin Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea răspunderii</p>

			<p><u>penale a persoanei juridice și sancționarea încălcării măsurilor restrictive internaționale)</u> se urmărește rectificarea acestor deficiențe pentru a asigura o transpunere fidelă și integrală a: Deciziei-cadru 2003/568/JAI privind combaterea corupției în sectorul privat; Deciziei-cadru 2008/913/JAI privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal; Directivei 2018/1673 privind combaterea prin măsuri de drept penal a spălării banilor și a Directivei 2024/1226 privind definirea infracțiunilor și a sancțiunilor pentru încălcarea măsurilor restrictive ale Uniunii.</p>
<p style="text-align: center;"><i>Articolul 3</i></p> <p style="text-align: center;">Utilizarea frauduloasă a instrumentelor de plată fără numerar</p> <p>Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că următoarele acte, atunci când sunt săvârșite cu intenție, se pedepsesc ca infracțiuni:</p> <p>(a) utilizarea frauduloasă a unui instrument de plată fără numerar care a fost fie furat, fie însușit sau obținut pe alte căi ilegale;</p>		<p>Compatibil</p>	<p>Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare) prevede:</p> <p>„ Articolul 260⁸. Operațiuni ilegale cu mijloace de plată fără numerar. [...]</p> <p>(3) Efectuarea unei operațiuni de retragere de numerar, de transfer de fonduri, de încărcare sau descărcare a monedei electronice ori a monedei virtuale prin <i>utilizarea, fără consimțământul titularului</i>, a unui instrument de plată fără numerar, a unui instrument de plată electronică sau a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia</p> <p>se pedepsește cu amendă în mărime de la 1300 la 2600 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani.”</p> <p>Codul penal al Republicii Moldova în redacția actuală nu prevede o normă care să reproducă <i>ad litteram</i> textul art. 3 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713, cu toate acestea, conținutul acesteia este acoperit de art. 260⁸ alin. (3) citat <i>supra</i>.</p> <p>Art. 260⁸ alin. (3) din Codul penal reprezintă o transpunere substanțială a art. 3 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713, deoarece fapta de a utiliza un instrument de plată „<i>fără consimțământul titularului</i>” (conform Codului penal) este echivalentă cu „<i>utilizarea frauduloasă a unui instrument de plată fără numerar</i>” (conform Directivei). Această interpretare este susținută în coroborare cu normele de drept</p>

			<p>comun (art. 490 alin. (1) Cod civil), unde lipsa consimțământului este indisolubil legată de pierderea posesiei prin furt sau alte căi ilegale. Având în vedere că art. 3 lit. (a) din Directivă vizează instrumente care au fost „<i>furate, însușite sau obținute pe alte căi ilegale</i>”, norma europeană exclude implicit utilizarea consimțită.</p> <p>Din considerentele menționate, se atestă compatibilitatea art. 260⁸ alin. (3) din Codul penal cu dispozițiile art. 3 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713.</p>
<p>(b) utilizarea frauduloasă a unui instrument de plată fără numerar contrafăcut sau falsificat.</p>	<p>Art. I. pct. 2. Articolul 237: în denumirea articolului textul „sau punerea în circulație” se substituie cu textul „, punerea în circulație sau utilizarea frauduloasă” și se completează cu textul „sau contrafăcute”.</p> <p>la alineatul (1) textul „sau punerea în circulație” se substituie cu textul „, punerea în circulație sau utilizarea frauduloasă”, iar după textul „instrumente de plată false” se completează cu textul „sau contrafăcute”.</p>	<p>Compatibil</p>	<p>Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare) prevede:</p> <p>„Articolul 237. Fabricarea sau punerea în circulație a cardurilor sau a altor instrumente de plată false</p> <p>(1) Fabricarea în scopul punerii în circulație sau punerea în circulație a cardurilor, a tichetelor de masă sau a altor instrumente de plată false, care nu reprezintă semne bănești sau titluri de valoare, dar care confirmă, stabilesc sau acordă drepturi sau obligații patrimoniale, se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 1050 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate. [...]”</p> <p>În prezent, cadrul normativ penal al Republicii Moldova nu conține o corespondență ad litteram pentru dispoziția prevăzută la art. 3 lit. (b) din Directiva (UE) 2019/713. Deși art. 237 din Codul penal al Republicii Moldova sancționează punerea în circulație a instrumentelor de plată false, această modalitate normativă vizează strict introducerea obiectului/produsului contrafăcut sau falsificat în circuitul economic, fără a acoperi în mod distinct „utilizarea frauduloasă”, adică actul propriu-zis de folosire la bancomate sau terminale de plată.</p>

			<p>Totodată, analiza modalității normative de fabricare evidențiază două forme distincte: contrafacerea (imitarea integrală a unui instrument autentic) și alterarea (modificarea ilicită a unui instrument legitim). Așadar, în urma contrafacerii se obține un instrument de plată contrafăcut, iar urmare a alterării se obține un instrument de plată falsificat.</p> <p>În acest context, pentru a asigura o protecție juridică multidimensională și o compatibilitate deplină cu standardele europene, se impune reglementarea expresă a ambelor tipuri de produse infracționale: false și contrafăcute, precum și a utilizării acestora. Prin urmare, în redacția actuală, art. 237 din Codul penal este evaluat ca fiind compatibil parțial cu exigențele Directivei, context ce justifică intervenția legislativă propusă.</p>
<p style="text-align: center;"><i>Articolul 4</i></p> <p>Infracțiuni legate de utilizarea frauduloasă a instrumentelor de plată fără numerar materiale</p> <p>Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că următoarele acte, atunci când sunt săvârșite cu intenție, se pedepsesc ca infracțiuni:</p> <p>(a) furtul sau însușirea în alt mod ilegal a unui instrument de plată fără numerar material;</p>	<p>Art. I, pct. 4. Articolul 260⁸ se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„Sustragerea unui instrument de plată fără numerar material</p> <p>se pedepsește cu amendă în mărime de la 1150 la 1350 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 180 de ore, sau cu închisoare de la 1 până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”.</p>	<p>Compatibil</p>	<p>Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare) nu prevede o normă care să transpună <i>ad litteram</i> art. 4 lit. (a) din Directiva 2019/713 UE.</p> <p>În redacția în vigoare, Codul penal reglementează:</p> <p>„Articolul 260⁸. Operațiuni ilegale cu mijloace de plată fără numerar</p> <p>[...](2) Dobândirea pentru sine sau pentru altul ori deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni</p> <p>se pedepsește cu amendă în mărime de la 1300 la 2400 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 4 ani. [...]”</p> <p>Modalitatea normativă de „dobândire pentru sine sau pentru altul a unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni” presupune obținerea în posesie sau achiziționarea unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni. În varianta actuală a art. 260⁸ alin. (2) instituie o relație de dependență între fapta de dobândire/deținere și o infracțiune anterioară, conferind faptei de dobândire un caracter de infracțiune subsecventă. Această</p>

			<p>abordare condiționează răspunderea penală de existența unei „infrațiuni-premisă”, impunând totodată demonstrarea faptului că autorul cunoștea proveniența ilicită a instrumentului.</p> <p>Spre deosebire de cadrul național, art. 4 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713 impune incriminarea furtului sau a însușirii ilegale a unui instrument de plată ca infracțiune primară. Astfel, standardul european vizează sancționarea directă a actului de deposedare, și nu a faptelor ulterioare deposedării. În acest sens, simpla însușire ilegală trebuie să constituie acțiune suficientă pentru atragerea răspunderii, asigurând astfel o protecție juridică imediată a instrumentelor de plată fără numerar.</p> <p>Având în vedere că instrumentul de plată fără numerar constituie un mijloc tehnic de acces la valorile bănești, fără a deține o valoare patrimonială intrinsecă, și având în vedere calitatea acestuia de obiect material al infracțiunii prevăzute la art. 260⁸ din Codul penal, se consideră oportună integrarea faptei de sustragere în cuprinsul aceluiași articol. Această soluție normativă asigură respectarea principiului sistematizării și structurării logice a obiectului de reglementare, conform rigorilor de tehnică legislativă națională.</p> <p>Pentru a asigura compatibilitatea cadrului normativ național cu art. 4 lit. (a) din Directiva 2019/713 UE se impune necesitatea completării art. 260⁸ din Codul penal cu alineatul (2¹).</p>
<p>(b) contrafacerea sau falsificarea frauduloasă a unui instrument de plată fără numerar material;</p>		<p>Compatibil</p>	<p>Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare) prevede:</p> <p>„Articolul 237. Fabricarea sau punerea în circulație a cardurilor sau a altor instrumente de plată false</p>

			<p>(1) Fabricarea în scopul punerii în circulație sau punerea în circulație a cardurilor, a tichetelor de masă sau a altor instrumente de plată false, care nu reprezintă semne bănești sau titluri de valoare, dar care confirmă, stabilesc sau acordă drepturi sau obligații patrimoniale,</p> <p>se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 1050 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate. [...]"</p> <p>Această normă nu reproduce <i>ad litteram</i> dispoziția din art. 4 lit. (b) din Directiva (UE) 2019/713.</p> <p>Subliniem că reieșind din specificul limbajului cadrului penal național, prin „fabricarea cardurilor, a tichetelor de masă sau a altor instrumente de plată false” se înțelege: a) contrafacerea instrumentelor de plată - imitarea integrală a unui instrument autentic; b) alterarea - modificarea ilicită a unui instrument legitim. Așadar, în urma contrafacerii se obține un instrument de plată contrafăcut, iar urmare a alterării se obține un instrument de plată falsificat.</p> <p>Prevederile art. 237 din Codul penal sunt compatibile cu prevederea din art. 4 lit. (b) din Directiva (UE) 2019/713.</p>
<p>(c) posesia în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar material, furat sau însușit pe alte căi ilegale, sau contrafăcut sau falsificat;</p>	<p>Art. I, pct. 2.</p> <p>Articolul 237:</p> <p>se completează cu alineatul (1²) cu următorul cuprins:</p> <p>„(1²) Dobândirea pentru sine sau pentru altă persoană prin primire, cumpărare, transfer, import, export, vânzare, transport, distribuire, punerea la dispoziție sau deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată</p>	<p>Compatibil</p>	<p>Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare) prevede:</p> <p>„Articolul 260⁸. Operațiuni ilegale cu mijloace de plată fără numerar</p> <p>[...](2) Dobândirea pentru sine sau pentru altul ori deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni</p> <p>se pedepsește cu amendă în mărime de la 1300 la 2400 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 4 ani. [...]"</p> <p>Deținerea unui mijloc de plată fără numerar presupune exercitarea fie a posesiei asupra unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni, care se caracterizează prin materialitate (instrument de plată fără</p>

	<p>fără numerar generat ilegal, contrafăcut sau falsificat,</p> <p>se pedepsește cu amendă în mărime de la 1300 la 2400 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 4 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”.</p> <p>Art. I, pct. 4</p> <p>Articolul 260⁸:</p> <p>alineatul (2) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(2) Dobândirea pentru sine sau pentru altă persoană prin primire, cumpărare, transfer, import, export, vânzare, transport, distribuire, punerea la dispoziție sau deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni</p> <p>se pedepsește cu amendă în mărime de la 1300 la 2400 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 4 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu</p>	<p>numerar material), fie a controlului asupra unui suport sau asupra mijloacelor de acces la mijlocul de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni, care se caracterizează prin imaterialitate (instrument de plată fără numerar nematerial).</p> <p>Dispoziția din art. 260⁸ alin. (2) este asemănătoare cu fragmentul „[...] posesia în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar material, furat sau însușit pe alte căi ilegale [...]” din art. 4 lit. (c) din Directiva (UE) 2019/713. Modificările propuse în privința acestui alineat vizează enumerarea expresă a tuturor modalităților normative prevăzute de art. 4 (d) și art. 5 (d) din Directivă, cu menținerea în continuare a modalității de „deținere” din redacția în vigoare a Codului penal.</p> <p>Referitor la incriminarea posesiei instrumentelor de plată fără numerar materiale, contrafăcute sau falsificate, în vederea utilizării frauduloase, se impune o abordare distinctă fundamentată pe obiectul juridic special al faptei. Având în vedere că această infracțiune aduce atingere relațiilor sociale privind încrederea publică în autenticitatea mijloacelor de plată, se propune completarea art. 237 din Codul penal cu un nou alineat (1²). Această modificare este imperativă pentru a asigura transpunerea integrală și conformă a art. 4 lit. (c) din Directiva (UE) 2019/713.</p>
--	---	---

	privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”.		
<p>(d) achiziția în folosul propriu sau al unei alte persoane, inclusiv primirea, însușirea, cumpărarea, transferul, importul, exportul, vânzarea, transportul sau distribuirea în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar material, furat, contrafăcut sau falsificat.</p>	<p>Art. I, pct. 2. Articolul 237: se completează cu alineatul (1²) cu următorul cuprins: „(1²) Dobândirea pentru sine sau pentru altă persoană prin primire, cumpărare, transfer, import, export, vânzare, transport, distribuire, punerea la dispoziție sau deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar generat ilegal, contrafăcut sau falsificat, se pedepsește cu amendă în mărime de la 1300 la 2400 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 4 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”.</p> <p>Art. I, pct. 4 Articolul 260⁸: alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Dobândirea pentru sine sau pentru altă persoană prin primire,</p>	<p>Compatibil</p>	<p>Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare) prevede: „Articolul 260⁸. Operațiuni ilegale cu mijloace de plată fără numerar [...] (2) Dobândirea pentru sine sau pentru altul ori deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni se pedepsește cu amendă în mărime de la 1300 la 2400 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 4 ani. [...]”</p> <p>Modalitatea normativă de „dobândire pentru sine sau pentru altul a unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni” presupune obținerea în posesie sau achiziționarea unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni. Așadar, dispoziția din această normă este asemănătoare cu fragmentul „[...] achiziția în folosul propriu sau al unei alte persoane, inclusiv primirea, însușirea, cumpărarea, transferul, importul, exportul, vânzarea, transportul sau distribuirea în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar material, furat [...]” din art. 4 lit. (d) din Directiva (UE) 2019/713. Cu toate acestea, pentru a asigura o corespundere deplină cu prevederile art. 4 lin. (d) intervenim cu propunerea de a enumera toate modalitățile faptice ale acțiunii de dobândire.</p> <p>Cu referire la fragmentul „[...] achiziția în folosul propriu sau al unei alte persoane, inclusiv primirea, însușirea, cumpărarea, transferul, importul, exportul, vânzarea, transportul sau distribuirea în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar material, [...] contrafăcut sau falsificat” din aceeași dispoziție, va fi acoperită de alin. (1²) din art 237 în varianta propusă în proiectul de lege.</p>

	<p>cumpărare, transfer, import, export, vânzare, transport, distribuire, punerea la dispoziție sau deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni</p> <p>se pedepsește cu amendă în mărime de la 1300 la 2400 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 4 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”.</p>		
<p><i>Articolul 5</i></p> <p>Infrațiuni legate de utilizarea frauduloasă a instrumentelor de plată fără numerar nemateriale</p> <p>Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că următoarele acte, atunci când sunt săvârșite cu intenție, se pedepsesc ca infracțiuni:</p> <p>(a) obținerea ilegală a unui instrument de plată fără numerar nematerial, cel puțin atunci când respectiva obținere a implicat săvârșirea uneia dintre infracțiunile menționate la articolele 3-6 din Directiva 2013/40/UE, sau</p>		<p>Compatibil</p>	<p>A se vedea comentariile de la art. 4 lit. (d) cu privire la sensul modalității normative de „dobândire pentru sine sau pentru altul a unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni”.</p> <p>Art. 260⁸ alin. (2) instituie o relație de dependență între fapta de dobândire și o infracțiune anterioară, conferind faptei de dobândire un caracter de infracțiune subsecventă. Această abordare condiționează răspunderea penală de existența unei „infracțiuni-premisă”, impunând totodată demonstrarea faptului că autorul cunoștea proveniența ilicită a instrumentului. Suplimentar menționăm că, în sensul alin. (2) din art. 260⁸ în redacția propusă în proiect „(2) Dobândirea pentru sine sau pentru altă persoană prin primire, cumpărare, transfer, import, export, vânzare, transport, distribuire, punerea la dispoziție sau deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui <i>mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni</i> [...]”, prin termenul instrument de plată fără numerar urmează a fi înțeles atât instrumentele</p>

<p>deturnarea unui instrument de plată fără numerar nematerial;</p>			<p>materiale, cât și cele nemateriale așa cum derivă din art. 132³ alin. (2) din Codul penal (redacția în vigoare).</p> <p>De asemenea, este de menționat că termenul „ilegală” din dispoziția din art. 5 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713 și textul „cel puțin atunci când respectiva obținere a implicat săvârșirea uneia dintre infracțiunile menționate la articolele 3-6 din Directiva 2013/40/UE” din aceeași dispoziție corespund cu sintagma „însușit prin săvârșirea unei infracțiuni” din art. 260⁸ alin. (2) din Codul penal. Subliniem că, în acest context infracțiunea „de însușire”, face trimitere, <i>inter alia</i>, la oricare dintre infracțiunile prevăzute la art. 259, 260¹ – 260³ din Codul penal (redacția în vigoare), care corespund cu art. 3-6 din Directiva 2013/40/UE.</p> <p>Din aceste considerente, infracțiunea reglementată la art. 5 lit. (a) din Directiva 2019/713 UE este transpusă fidel în legislația națională.</p> <p>Cât privește fragmentul „[...] deturnarea unui instrument de plată fără numerar nematerial” din art. 5 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713, acesta intră, în mod implicit, sub incidența art. 260⁸ alin. (3) din Codul penal, care incriminează fapta de „efectuarea unei operațiuni de retragere de numerar, de transfer de fonduri, de încărcare sau descărcare a monedei electronice ori a monedei virtuale prin utilizarea, fără consimțământul titularului, a unui instrument de plată fără numerar [...]”. Termenul „deturnare” din art. 5 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713 ar trebui să fie înțeles ca însemnând acțiunea unei persoane, careia i se încredințează un instrument de plată fără numerar nematerial, de a utiliza cu bună știință instrumentul, fără a avea dreptul de a-l utiliza, în beneficiul său sau în beneficiul unei alte persoane.</p>
---	--	--	--

			În concluzie, art. 260 ⁸ alin. (2) și (3) din Codul penal sunt compatibile cu prevederea din art. 5 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713.
(b) contrafacerea sau falsificarea frauduloasă a unui instrument de plată fără numerar nematerial;	<p>Art. I, pct. 2:</p> <p>Articolul 237:</p> <p>se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(1¹) Generarea ilegală, contrafacerea sau falsificarea unui instrument de plată fără numerar nematerial,</p> <p>se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 1050 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 de unități convenționale cu privire de dreptul de a exercita o anumită activitate.”.</p>	Compatibil	<p>Codul penal în redacția actuală nu conține o normă care să reproducă expres dispoziția din art. 5 lit. (b) din Directiva (UE) 2019/713.</p> <p>Art. 237 alin. (1) din Codul penal nu poate fi aplicat în privința faptelor de contrafacere și falsificare a instrumentelor de plată fără numerar nemateriale, întrucât acțiunea de „fabricare” din punct de vedere etimologic presupune „a construi, a făuri, a meșteșugi”. Astfel, termenul „fabricare” desemnează exclusiv producerea unor entități materiale, pentru că sensul său lingvistic și juridic este indisolubil legat de existența fizică a obiectului creat.</p> <p>În acest context, extinderea semantică la entități imateriale a termenului „fabricare” ar fi vulnerabilă din perspectiva regulii stabilite în art. 3 alin. (2) din Codul penal „Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sunt interzise”. O interpretare restrictivă a termenului „fabricare” asigură claritatea și previzibilitatea normei penale, care sunt importante în vederea asigurării respectării art. 7 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.</p> <p>Prin urmare, utilizarea termenului „generare ilegală” este tehnic corectă, reieșind din specificul instrumentelor de plată fără numerar nemateriale. În timp ce contrafacerea și falsificarea presupun, de regulă, imitarea sau alterarea unui instrument existent, generarea acoperă și crearea integrală a unor instrumente de plată digitale fictive, care nu au un corespondent anterior, dar care sunt apte să producă efecte în sistemele de plăți, acoperind atât contrafacerea (alterarea unui instrument existent), cât și crearea integrală a unor instrumente digitale fictive.</p>

			În sensul celor menționate, pentru a asigura claritatea, previzibilitatea și compatibilitatea cadrului normativ național cu art. 5 lit. (b) din Directiva 2019/713 UE se propune completarea art. 237 cu alineatul (1 ¹).
(c) deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar nematerial, obținut pe căi ilegale, contrafăcut sau falsificat, cel puțin în cazul în care originea ilegală este cunoscută la momentul deținerii instrumentului;	<p>Art. I, pct. 2.</p> <p>Articolul 237:</p> <p>se completează cu alineatul (1²) cu următorul cuprins:</p> <p>„(1²) Dobândirea pentru sine sau pentru altă persoană prin primire, cumpărare, transfer, import, export, vânzare, transport, distribuire, punerea la dispoziție sau deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar generat ilegal, contrafăcut sau falsificat,</p> <p>se pedepsește cu amendă în mărime de la 1300 la 2400 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 4 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”.</p> <p>Art. I, pct. 4</p> <p>Articolul 260⁸:</p> <p>alineatul (2) va avea următorul cuprins:</p>	Compatibil	A se vedea comentariile la art. 4 lit. (c).

	<p>„(2) Dobândirea pentru sine sau pentru altă persoană prin primire, cumpărare, transfer, import, export, vânzare, transport, distribuire, punerea la dispoziție sau deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni</p> <p>se pedepsește cu amendă în mărime de la 1300 la 2400 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 4 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”.</p>		
<p>(d) achiziția în folosul propriu sau al unei alte persoane, inclusiv vânzarea, transferul sau distribuirea sau punerea la dispoziție în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar nematerial obținut pe căi ilegale, contrafăcut sau falsificat.</p>	<p>Art. I, pct. 2. Articolul 237: se completează cu alineatul (1²) cu următorul cuprins: „(1²) Dobândirea pentru sine sau pentru altă persoană prin primire, cumpărare, transfer, import, export, vânzare, transport, distribuire, punerea la dispoziție sau deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar generat ilegal, contrafăcut sau falsificat,</p>	<p>Compatibil</p>	<p>A se vedea comentariile la art. 4 lit. (d).</p>

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1300 la 2400 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 4 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”.

Art. I, pct. 4

Articolul 260⁸:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Dobândirea pentru sine sau pentru altă persoană prin primire, cumpărare, transfer, import, export, vânzare, transport, distribuire, punerea la dispoziție sau deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1300 la 2400 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 4 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”.

<p style="text-align: center;"><i>Articolul 6</i></p> <p style="text-align: center;">Frauda legată de sistemele informatice</p> <p>Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că efectuarea sau provocarea efectuării unui transfer de bani, de valoare monetară sau de monedă virtuală având drept efect cauzarea unui prejudiciu patrimonial unei alte persoane, cu scopul de a obține un profit ilegal pentru autor sau pentru un terț, se pedepsește ca infracțiune atunci când este săvârșită cu intenție prin:</p> <p>(a) perturbarea sau afectarea fără drept a funcționării unui sistem informatic;</p>		<p>Compatibil</p>	<p>Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare) prevede:</p> <p>„Articolul 260³. Perturbarea funcționării sistemului informatic</p> <p>(1) Perturbarea funcționării unui sistem informatic prin introducerea, transmiterea, modificarea, ștergerea sau deteriorarea intenționată și fără drept a datelor informatice sau prin restricționarea accesului la aceste date se pedepsește cu amendă în mărime de la 1050 la 1350 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 200 de ore, sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 4000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea întreprinderii.</p> <p>(2) Aceeași acțiune:</p> <p>a) săvârșită din interes material;</p> <p>b) - <i>abrogată</i>;</p> <p>c) săvârșită de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală;</p> <p>d) care a cauzat daune în proporții mari</p> <p>se pedepsește cu amendă în mărime de la 1050 la 1350 unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 4000 la 7000 unități convenționale sau cu lichidarea întreprinderii.</p> <p>(3) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2) care au cauzat daune în proporții deosebit de mari</p> <p>se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 10 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă de la 10000 la 30000 de unități convenționale cu lichidarea persoanei juridice.</p> <p>Articolul 260⁸. Operațiuni ilegale cu mijloace de plată fără numerar</p> <p>[...] (3) Efectuarea unei operațiuni de retragere de numerar, de transfer de fonduri, de încărcare sau descărcare a monedei electronice ori a monedei virtuale prin utilizarea, fără consimțământul titularului, a unui instrument de plată fără numerar, a unui instrument de plată electronică sau a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia</p> <p>se pedepsește cu amendă în mărime de la 1300 la 2600 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani. [...]”</p> <p>Analiza de compatibilitate a legislației naționale cu art. 6 din Directiva (UE) 2019/713 relevă o transpunere completă</p>
--	--	--------------------------	---

prin coroborarea normelor prevăzute la art. 260⁸ alin. (3) și art. 260³ alin. (1) din Codul penal.

Sub aspectul elementului obiectiv, fapta de „efectuare a unui transfer”, descrisă în Directivă, își găsește corespondentul direct în dispozițiile art. 260⁸ alin. (3) din Codul penal. Totodată, ipoteza „provocării efectuării” unui transfer, menționată de legiuitorul european, este acoperită de instituția instigării, făptuitorul urmând a fi atras la răspundere în temeiul art. 42 alin. (4) raportat la art. 260⁸ alin. (3) Codul penal. Sub aspectul laturii subiective, art. 260⁸ alin. (3) din Codul penal instituie o protecție juridică mai extinsă comparativ cu art. 6 din Directiva 2019/713 UE. Norma națională pedepsește făptuitorul indiferent de scopul urmărit de de către acesta sau de producerea unui prejudiciu patrimonial efectiv. Astfel, spre deosebire de Directivă — care condiționează răspunderea penală de existența scopului de a obține profit și de survenirea prejudiciului, legislația națională tratează aceste elemente ca semne adiacente (facultative) ale laturii subiective, lărgind sfera de aplicare a legii. Infracțiunile prevăzute la art. 260⁸ din Codul penal sunt infracțiuni formale și se consideră consumate din momentul săvârșirii faptei prejudiciabile, indiferent de survenirea urmărilor prejudiciabile.

În ceea ce privește perturbarea sau afectarea funcționării unui sistem informatic, aceasta este transpusă fidel prin art. 260³ alin. (1) din Codul penal. În consecință, faptele descrise la art. 6 lit. (a) din Directivă se califică în ordinea juridică a Republicii Moldova drept un concurs de infracțiuni între art. 260⁸ alin. (3) și art. 260³ alin. (1) asigurând astfel un mecanism de incriminare coerent și conform standardelor Uniunii Europene.

Totodată, menționăm că art. 260³ alin. (1) din Codul penal constituie obiectului unui proiect de act normativ în curs - [Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative](#)

			<p><u>(prevenirea și combaterea atacurilor împotriva sistemelor informatice)</u>, potrivit căruia „(1) Perturbarea sau întreruperea funcționării unui sistem informatic prin introducerea, transmiterea, periclitarea, ștergerea, deteriorarea, modificarea, eliminarea datelor informatice sau împiedicarea accesului la aceste, cu intenție și fără drept, [...]”.</p> <p>În concluzie, art. 260³ alin. (1) (în varianta din proiectul de lege menționat) și art. 260⁸ alin. (3) din Codul penal sunt compatibile cu prevederea din art. 6 lit. (a) din Directiva 2019/713 UE.</p>
<p>(b) introducerea, modificarea, ștergerea, transmiterea sau suprimarea fără drept a datelor informatice.</p>		<p>Compatibil</p>	<p>Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare) prevede:</p> <p>„ Articolul 260². Alterarea integrității datelor informatice ținute într-un sistem informatic</p> <p>(1) Modificarea, ștergerea sau deteriorarea intenționată și fără drept a datelor informatice ținute într-un sistem informatic ori restricționarea ilegală a accesului la aceste date, transferul neautorizat de date informatice dintr-un sistem informatic, dintr-un mijloc de stocare, dobândirea, comercializarea sau punerea la dispoziție, sub orice formă, a datelor informatice cu acces limitat</p> <p>se pedepsesc cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani. [...]”</p> <p>Analiza de compatibilitate a legislației naționale cu Articolul 6 din Directiva (UE) 2019/713 relevă o transpunere completă prin coroborarea normelor prevăzute la art. 260⁸ alin. (3) și art. 260² alin. (1) din Codul penal.</p> <p>Dispoziția art. 260² alin. (1) din Codul penal este asemănătoare doar în anumite privințe cu fragmentul „[...] introducerea, modificarea, ștergerea, transmiterea sau suprimarea fără drept a datelor informatice [...]” din art. 6 lit. (b) din Directiva (UE) 2019/713. Modalitățile normative de introducere fără drept a datelor informatice și de suprimare fără drept a datelor informatice nu se regăsesc în art. 260² alin. (1) din Codul penal.</p> <p>Art. 5 din Directiva 2013/40/UE, prevede: „Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a asigura că fapta</p>

			<p>care constă în ștergerea, periclitarea, deteriorarea, modificarea, eliminarea datelor informatice dintr-un sistem informatic sau în a le face inaccesibile, cu intenție și fără drept, este încriminată, cel puțin atunci când nu reprezintă un caz minor.”</p> <p>În prezent, art. 260² alin. (1) din Codul penal asigură o compatibilitate parțială cu prevederile Directivelor (UE) 2019/713 și 2013/40. Pentru a realiza o armonizare deplină, este necesară reconfigurarea dispoziției menționate, intervenție ce va permite încadrarea juridică a faptei descrise la art. 6 lit. (b) din Directiva (UE) 2019/713 drept concurs de infracțiuni dintre art. 260² și art. 260⁸ alin. (3) din Codul penal.</p> <p>Subliniem că, modificările necesare constituie obiectului unui proiect de act normativ în curs - Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (prevenirea și combaterea atacurilor împotriva sistemelor informatice), a cărui adoptare va garanta transpunerea integrală a Directivei 2019/713 UE și a Directivei 2013/40 UE.</p> <p>În concluzie, art. 260² și art. 260⁸ alin. (3) din Codul penal sunt compatibile cu prevederea din art. 6 lit. (b) din Directiva (UE) 2019/713.</p>
<p><i>Articolul 7</i></p> <p>Instrumente utilizate pentru săvârșirea infracțiunilor</p> <p>Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că producerea, achiziționarea în folos propriu sau al unei alte persoane, inclusiv importul, exportul, vânzarea, transportul sau distribuția, sau punerea la dispoziție a unui dispozitiv sau a unui instrument, a unor date</p>	<p>Art. I, pct. 5</p> <p>Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>Se completează cu art. 260⁹ cu următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 260⁹. Producerea, procurarea sau punerea la</p>	<p>Compatibil</p>	<p>Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare) nu prevede o normă care să transpună <i>ad litteram</i> conținutul art. 7 din Directiva 2019/713 UE.</p> <p>În acest context, în vederea transpunerii fidele a art. 7 din Directiva 2019/713 UE se impune necesitatea completării Codului penal al Republicii Moldova cu art. 260⁹.</p>

<p>informatică sau a oricăror alte mijloace concepute în principal sau adaptate special în scopul săvârșirii uneia dintre infracțiunile menționate la articolul 4 literele (a) și (b), la articolul 5 literele (a) și (b) sau la articolul 6, cel puțin atunci când sunt săvârșite cu intenția ca aceste mijloace să fie folosite, se pedepsește ca infracțiune.</p>	<p>dispoziție a dispozitivelor și datelor informatice</p> <p>Producerea, procurarea în folos propriu sau al unei alte persoane, vânzarea, importul, exportul, transportul, distribuirea sau punerea în alt mod la dispoziție a unui dispozitiv, instrument, a unor date informatice sau a oricăror alte mijloace concepute în principal sau adaptate special, cu intenția de a fi folosite în scopul săvârșirii uneia dintre infracțiunile prevăzute la art. 237, 260² alin. (1), 260³ alin. (1) și 260⁸ alin. (2) - (3)</p> <p>se pedepsește cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”.</p>		
<p><i>Articolul 8</i></p> <p>Instigarea, complicitatea și tentativa</p> <p>(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că instigarea sau complicitatea la una</p>		<p>Compatibil</p>	<p>Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare), prevede:</p> <p>„ Articolul 42. Participanții</p> <p>(1) Participanții sînt persoanele care contribuie la săvârșirea unei infracțiuni în calitate de autor, organizator, instigator sau complice.</p> <p>[...]</p> <p>(4) Se consideră instigator persoana care, prin orice metode, determină o altă persoană să săvârșească o infracțiune.</p>

<p>din infracțiunile menționate la articolele 3-7 se pedepsesc ca infracțiuni.</p>			<p>(5) Se consideră complice persoana care a contribuit la săvârșirea infracțiunii prin sfaturi, indicații, prestare de informații, acordare de mijloace sau instrumente ori înlăturare de obstacole, precum și persoana care a promis dinainte că îl va favoriza pe infractor, va ține mijloacele sau instrumentele de săvârșire a infracțiunii, urmele acestora sau obiectele dobândite pe cale criminală ori persoana care a promis din timp că va procura sau va vinde atare obiecte.</p> <p>(6) Participanții trebuie să întrunească semnele subiectului infracțiunii.</p> <p>[...]”Dispozițiile de la art. 42 alin. (4) și (5), art. 83 din Codul penal al Republicii Moldova (coroborate cu art. 237, 260², 260³ sau 260⁸ din Codul penal) sunt compatibile cu prevederea din art. 8 alin. (1) din Directiva (UE) 2019/713.</p>
<p>(2) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că tentativa de a săvârși una dintre infracțiunile menționate la articolul 3, la articolul 4 litera (a), (b) sau (d), la articolul 5 litera (a) sau (b) sau la articolul 6 se pedepsește ca infracțiune. În ceea ce privește articolul 5 litera (d), statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura cel puțin că tentativa de achiziționare frauduloasă a unui instrument de plată fără numerar nematerial obținut pe căi ilegale, contrafăcut sau falsificat în folosul propriu sau al unei alte persoane se pedepsește ca infracțiune.</p>		<p>Compatibil</p>	<p>Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare) prevede:</p> <p>„ Articolul 25. Etapele activității infracționale</p> <p>(1) Infracțiunea se consideră consumată dacă fapta săvârșită întrunește toate semnele constitutive ale componenței de infracțiune.</p> <p>(2) Se consideră infracțiune neconsumată pregătirea de infracțiune și tentativa de infracțiune.</p> <p>(3) Răspunderea pentru pregătirea de infracțiune și pentru tentativă de infracțiune se stabilește, conform articolului corespunzător din Partea specială a prezentului cod, ca și pentru infracțiunea consumată, cu trimitere la art.26 și 27, respectându-se prevederile art.81.</p> <p>Articolul 26. Pregătirea de infracțiune</p> <p>(1) Se consideră pregătire de infracțiune înțelegerea prealabilă de a săvârși o infracțiune, procurarea, fabricarea sau adaptarea mijloacelor ori instrumentelor, sau crearea intenționată, pe altă cale, de condiții pentru săvârșirea ei dacă, din cauze independente de voința făptuitorului, infracțiunea nu și-a produs efectul.</p> <p>(2) Răspunderii penale și pedepsei penale sunt supuse numai persoanele care au săvârșit pregătirea unei infracțiuni mai puțin grave, grave, deosebit de grave sau excepțional de grave.</p> <p>Articolul 27. Tentativa de infracțiune</p> <p>Se consideră tentativă de infracțiune acțiunea sau inacțiunea intenționată îndreptată nemijlocit spre săvârșirea unei infracțiuni dacă, din cauze independente de voința făptuitorului, aceasta nu și-a produs efectul.</p> <p>[...]</p> <p>Articolul 81. Aplicarea pedepsei pentru infracțiunea neconsumată</p>

			<p>(1) La aplicarea pedepsei pentru infracțiunea neconsumată se ține cont de circumstanțele în virtutea cărora infracțiunea nu a fost dusă până la capăt.</p> <p>(2) Mărimea pedepsei pentru pregătirea de infracțiune ce nu constituie o recidivă nu poate depăși jumătate din maximumul celei mai aspre pedepse prevăzute la articolul corespunzător din Partea specială a prezentului cod pentru infracțiunea consumată.</p> <p>(3) Mărimea pedepsei pentru tentativă de infracțiune ce nu constituie o recidivă nu poate depăși trei pătrimi din maximumul celei mai aspre pedepse prevăzute la articolul corespunzător din Partea specială a prezentului cod pentru infracțiunea consumată.</p> <p>(4) Pentru pregătirea de infracțiune și tentativa de infracțiune detențiunea pe viață nu se aplică.[...]”</p> <p>Dispozițiile de la art. 25 alin. (3), art. 27 și 81 din Codul penal al Republicii Moldova (coroborate cu art. 237 sau 260⁸) sunt compatibile cu prevederea din art. 8 alin. (2) din Directiva (UE) 2019/713.</p>
<p><i>Articolul 9</i></p> <p>Pedepse aplicabile persoanelor fizice</p> <p>(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că pedepsele pentru infracțiunile menționate la articolele 3-8 sunt eficiente, proporționale și disuasive.</p>		Compatibil	<p>Analiza sancțiunilor din art. 237, 260⁸ din Codul penal al Republicii Moldova și art. 260⁹ cu care se propune a fi completat codul, inclusiv atunci când acestea sunt coroborate cu art. 25 alin. (3), art. 27, art. 42 alin. (4) și (5), art. 81 sau 83 din Codul penal, denotă că pedepsele stabilite sunt eficiente, proporționale și disuasive.</p> <p>Sub acest aspect, sancțiunile din art. 237, 260⁸ și 260⁹ sunt compatibile cu art. 9 alin. (1) din Directiva (UE) 2019/713.</p>
<p>(2) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că infracțiunile menționate la articolul 3, la articolul 4 literele (a) și (b) și la articolul 5 literele (a) și (b) se sancționează cu o pedeapsă maximă cu închisoarea de cel puțin doi ani.</p>		Compatibil	<p>Sancțiunile din art. 237 alin. (1), 260⁸ alin. (2) și (3) din Codul penal, inclusiv cu modificările propuse în proiectul de lege, menționăm că acestea respectă cerința din art. 9 alin. (2) din Directiva (UE) 2019/713.</p> <p>Referitor la observațiile aferente art. 4 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713, s-a reținut necesitatea ajustării cadrului normativ național pentru asigurarea conformității depline. În acest scop, a fost propusă completarea art. 260⁸ din Codul penal cu alineatul (2¹), propunere care, coroborată cu regimul</p>

			<p>sanționator stabilit, răspunde exigențelor prevăzute la art. 9 alin. (2) din Directiva menționată.</p> <p>Referitor la transpunerea art. 5 lit. (b) din Directiva (UE) 2019/713, s-a identificat necesitatea extinderii cadrului de incriminare prin completarea art. 237 din Codul penal cu alineatul (1¹). Această intervenție normativă, coroborată cu regimul sancționator propus, asigură alinierea deplină la standardele de rigoare și proporționalitate stabilite prin art. 9 alin. (2) din actul comunitar menționat.</p>
<p>(3) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că infracțiunile menționate la articolul 4 literele (c) și (d) și la articolul 5 literele (c) și (d) se sancționează cu o pedeapsă maximă cu închisoarea de cel puțin un an.</p>		<p>Compatibil</p>	<p>Sanțiunile prevăzute la art. 260⁸ alin. (2) din Codul penal sunt conforme cu cerințele art. 9 alin. (3) din Directiva (UE) 2019/713. Aceeași concluzie se menține și în ipoteza coroborării acestor dispoziții cu prevederile art. 81 alin. (2) din Codul penal.</p> <p>Totodată, precizăm că propunerea de modificare a art. 260⁸ alin. (2) vizează extinderea modalităților normative ale laturii obiective a infracțiunii, precum și instituirea răspunderii penale a persoanelor juridice, în vederea consolidării regimului sancționator aplicabil acestora. Sancțiunea prevăzută pentru persoana fizică rămâne neschimbată.</p> <p><i>Supra</i> am consemnat că fragmentul „deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar nematerial, [...] contrafăcut sau falsificat, cel puțin în cazul în care originea ilegală este cunoscută la momentul deținerii instrumentului; și [...] achiziția în folosul propriu sau al unei alte persoane, inclusiv vânzarea, transferul sau distribuirea sau punerea la dispoziție în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar nematerial [...] contrafăcut sau falsificat [...]” din art. 5 lit. (c) și respectiv lit. (d) din Directiva (UE) 2019/713 nu intră sub incidența vreunei norme din Codul penal. Drept urmare, am propus completarea art. 237 din Codul penal cu alineatul (1²). Potrivit acestuia, dobândirea pentru sine sau pentru altul, inclusiv primirea, însușirea, cumpărarea, transferul, importul,</p>

			<p>exportul, vânzarea, transportul, distribuirea sau deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar generat ilegal, contrafăcut sau falsificat, se pedepsește, inter alia, cu închisoare de la 2 până la 4 ani.</p> <p>O asemenea reglementare este de natură să asigure conformitatea cu exigențele prevăzute la art. 9 alin. (3) din Directiva (UE) 2019/713.</p>
(4) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că infracțiunea menționată la articolul 6 se sancționează cu o pedeapsă maximă cu închisoarea de cel puțin trei ani.		Compatibil	<p>Sancțiunile din art. 260², 260³ și art. 260⁸ alin. (3) din Codul penal respectă cerința din art. 9 alin. (4) din Directiva (UE) 2019/713 și sunt compatibile cu art. 9 alin. (4) din Directiva (UE) 2019/713.</p>
(5) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că infracțiunea menționată la articolul 7 se sancționează cu o pedeapsă maximă cu închisoarea de cel puțin doi ani.		Compatibil	<p><i>Supra</i> am consemnat că art. 7 din Directiva 2019/713 UE nu este transpus în cadrul normativ național, în acest context am propus completarea Codului penal cu art. 260⁹, iar sancțiunile propuse pentru această faptă penală respectă cerința din art. 9 alin. (5) din Directiva (UE) 2019/713 și sunt compatibile cu art. 9 alin. (5) din Directiva (UE) 2019/713.</p>
(6) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că infracțiunile menționate la articolele 3-6 se sancționează cu o pedeapsă maximă cu închisoarea de cel puțin cinci ani dacă sunt săvârșite în cadrul unei organizații criminale, astfel cum este definită în Decizia-cadru 2008/841/JAI, indiferent de pedeapsa prevăzută în decizia respectivă.		Compatibil	<p>Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare), prevede:</p> <p>„Articolul 46. Grupul criminal organizat Grupul criminal organizat este o reuniune stabilă de persoane care s-au organizat în prealabil pentru a comite una sau mai multe infracțiuni.</p> <p>Articolul 47. Organizația (asociația) criminală (1) Se consideră organizație (asociație) criminală o reuniune de grupuri criminale organizate într-o comunitate stabilă, a cărei activitate se întemeiază pe diviziune, între membrii organizației și structurile ei, a funcțiilor de administrare, asigurare și executare a intențiilor criminale ale organizației în scopul de a influența activitatea economică și de altă natură a persoanelor fizice și juridice sau de a o controla, în alte forme, în vederea obținerii de avantaje și realizării de interese economice, financiare sau politice.</p> <p>[...]</p>

Articolul 237. Fabricarea sau punerea în circulație a cardurilor sau a altor instrumente de plată false

[...]

(2) Aceleași acțiuni săvârșite:

a) - *abrogată*;

b) de un funcționar ori alt salariat în exercițiul funcțiunii;

c) de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală;

d) în proporții deosebit de mari

se pedepsesc cu închisoare de la 4 la 8 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

[...]

Articolul 260². Alterarea integrității datelor informatice
ținute într-un sistem informatic

[...]

(3) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2):

a) săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală;

b) care au cauzat daune în proporții deosebit de mari

se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 10 ani.

Articolul 260³. Perturbarea funcționării sistemului
informatic

[...]

(2) Aceeași acțiune:

a) săvârșită din interes material;

b) - *abrogată*;

c) săvârșită de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală;

d) care a cauzat daune în proporții mari

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1050 la 1350 unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 4000 la 7000 unități convenționale sau cu lichidarea întreprinderii.

Articolul 260⁸. Operațiuni ilegale cu mijloace de plată fără numerar

[...]

(4) Acțiunile prevăzute la alin. (1)–(3):

a) săvârșite prin utilizarea de date de identificare fictive;

b) săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală;

c) care au cauzat daune în proporții mari

			<p>se pedepesc cu închisoare de la 4 la 6 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate. [...]"</p> <p>Codul penal al Republicii Moldova corespunde cerințelor prevăzute în art. 9 alin. (6) din Directiva (UE) 2019/713 și sancțiunile sunt compatibile cu această prevedere.</p>
<p><i>Articolul 10</i></p> <p>Răspunderea persoanelor juridice</p> <p>(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele juridice pot fi trase la răspundere pentru infracțiunile menționate la articolele 3-8, comise în folosul lor de către o persoană care acționează fie în nume propriu, fie ca parte a unui organ al persoanei juridice și care are o funcție de conducere în cadrul persoanei juridice, pe baza unuia dintre următoarele elemente:</p> <p>(a) o împuternicire de a reprezenta persoana juridică;</p> <p>(b) o prerogativă de a lua decizii în numele persoanei juridice;</p> <p>(c) o prerogativă de a exercita controlul în cadrul persoanei juridice.</p>	<p>Art. I. pct. 4</p> <p>Articolul 260⁸:</p> <p>alineatul (2) va avea următorul cuprins:</p> <p>„ (2) Dobândirea pentru sine sau pentru altă persoană prin primire, cumpărare, transfer, import, export, vânzare, transport, distribuire, punerea la dispoziție sau deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar însoțit prin săvârșirea unei infracțiuni</p> <p>se pedepsește cu amendă în mărime de la 1300 la 2400 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 4 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”.</p> <p>la alineatul (3), după textul „cu închisoare de la 2 la 5 ani” se</p>	Compatibil	<p>Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare) prevede:</p> <p>„Articolul 21. Subiectul infracțiunii</p> <p>[...]</p> <p>(3) O persoană juridică, cu excepția autorităților publice, este pasibilă de răspundere penală pentru o faptă prevăzută de legea penală dacă aceasta nu a îndeplinit sau a îndeplinit necorespunzător dispozițiile directe ale legii ce stabilesc îndatoriri sau interdicții privind efectuarea unei anumite activități și se constată cel puțin una din următoarele circumstanțe:</p> <p>a) fapta a fost săvârșită în interesul persoanei juridice respective de către o persoană fizică împuternicită cu funcții de conducere, care a acționat independent sau ca parte a unui organ al persoanei juridice;</p> <p>b) fapta a fost admisă sau autorizată, sau aprobată, sau utilizată de către persoana împuternicită cu funcții de conducere;</p> <p>c) fapta a fost săvârșită datorită lipsei de supraveghere și control din partea persoanei împuternicite cu funcții de conducere.</p> <p>(3¹) O persoană fizică se consideră împuternicită cu funcții de conducere dacă are cel puțin una din următoarele funcții:</p> <p>a) de reprezentare a persoanei juridice;</p> <p>b) de luare a deciziilor în numele persoanei juridice;</p> <p>c) de exercitare a controlului în cadrul persoanei juridice.</p> <p>(4) Persoanele juridice, cu excepția autorităților publice, răspund penal pentru infracțiunile pentru săvârșirea cărora este prevăzută sancțiune pentru persoanele juridice în partea specială din prezentul cod.[...]"</p> <p>Dispozițiile de la art. 21 alin. (3) - (4) din Codul penal sunt compatibile cu prevederea din art. 10 alin. (1) din Directiva (UE) 2019/713.</p> <p>În sancțiunile din art. 237 și 260³ din Codul penal sunt prevăzute pedepse pentru persoanele juridice.</p>

	completează cu textul „ , iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”.		<p>În contrast, în sancțiunile din art. 260² și 260⁸ alin. (2) și (3) din Codul penal nu sunt prevăzute pedepse pentru persoanele juridice.</p> <p>Sub acest aspect, precizăm că art. 260² din Codul penal face obiectul reglementării proiectului de lege aflat în curs, menționat anterior în comentariile aferente art. 2 lit. (e) din Directiva (UE) 2019/713.</p> <p>Totodată, dispozițiile art. 260⁸ alin. (2) și (3) din Codul penal nu corespund cerinței prevăzute la art. 10 alin. (1) din Directiva (UE) 2019/713, motiv pentru care se impune completarea sancțiunilor respective în conformitate cu propunerile incluse în proiect.</p> <p>În ceea ce privește prevederile propuse pentru completarea Codului penal – art. 237 alin. (1¹) și (1²), art. 260⁸ alin. (2¹) și art. 260⁹ – subliniem că sancțiunile instituite pentru aceste fapte vizează inclusiv persoanele juridice, în concordanță cu cerințele art. 10 alin. (1) din Directiva (UE) 2019/713.</p>
<p>(2) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele juridice pot fi trase la răspundere dacă, în lipsa exercitării supravegherii sau a controlului de către persoana menționată la alineatul (1), a devenit posibilă săvârșirea, de către o persoană aflată sub autoritatea acesteia, a oricăreia dintre infracțiunile menționate la articolele 3-8 în folosul persoanei juridice.</p>		<p>Compatibil</p>	<p>Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare) prevede:</p> <p>„Articolul 21. Subiectul infracțiunii</p> <p>[...]</p> <p>(3) O persoană juridică, cu excepția autorităților publice, este pasibilă de răspundere penală pentru o faptă prevăzută de legea penală dacă aceasta nu a îndeplinit sau a îndeplinit necorespunzător dispozițiile directe ale legii ce stabilesc îndatoriri sau interdicții privind efectuarea unei anumite activități și se constată cel puțin una din următoarele circumstanțe:</p> <p>a) fapta a fost săvârșită în interesul persoanei juridice respective de către o persoană fizică împuternicită cu funcții de conducere, care a acționat independent sau ca parte a unui organ al persoanei juridice;</p> <p>b) fapta a fost admisă sau autorizată, sau aprobată, sau utilizată de către persoana împuternicită cu funcții de conducere;</p> <p>c) fapta a fost săvârșită datorită lipsei de supraveghere și control din partea persoanei împuternicite cu funcții de conducere. [...]”</p> <p>Cadrul normativ național este compatibil cu art. 10 alin. (2) din Directiva (UE) 2019/713.</p>

<p>(3) Răspunderea persoanelor juridice în temeiul alineatelor (1) și (2) nu exclude procedurile penale împotriva persoanelor fizice care sunt autori, instigatori sau complici la oricare dintre infracțiunile prevăzute la articolele 3-8.</p>		<p>Compatibil</p>	<p>Codul penal al Republicii Moldova (redacția în vigoare) prevede: „Articolul 21. Subiectul infracțiunii [...] (5) Răspunderea penală a persoanei juridice nu exclude răspunderea persoanei fizice pentru infracțiunea săvârșită.”</p> <p>Dispoziția din art. 21 alin. (5) din Codul penal este compatibilă cu prevederea din art. 10 alin. (3) din Directiva (UE) 2019/713.</p>
<p><i>Articolul 11</i></p> <p>Sancțiuni aplicabile persoanelor juridice</p> <p>Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că unei persoane juridice trase la răspundere în temeiul articolului 10 alineatul (1) sau (2) i se aplică sancțiuni eficiente, proporționale și disuasive, care includ amenzi penale sau de altă natură și care pot include și alte sancțiuni, precum:</p> <p>(a) excluderea de la avantajele sau ajutoarele publice;</p> <p>(b) excluderea temporară de la accesul la fonduri publice, inclusiv la proceduri de achiziții publice, granturi și concesiuni;</p> <p>(c) interdicția temporară sau permanentă de a desfășura activități comerciale;</p> <p>(d) plasarea sub supraveghere judiciară;</p> <p>(e) lichidarea judiciară;</p>		<p>Parțial compatibil</p>	<p>În cadrul art. 237 și art. 260³ din Codul penal al Republicii Moldova, amenda este prevăzută ca pedeapsă principală aplicabilă persoanelor juridice. Totodată, în aceleași dispoziții, sancțiunile constând în privarea persoanei juridice de dreptul de a exercita o anumită activitate și lichidarea acesteia pot fi aplicate fie ca pedepse principale, fie ca pedepse complementare. Apreciem că aceste sancțiuni sunt eficiente, proporționale și disuasive.</p> <p>O concluzie similară se impune și în privința sancțiunilor prevăzute la art. 260² și art. 260⁸ alin. (2) și (3) din Codul penal al Republicii Moldova, în varianta de lege ferenda propusă anterior pentru aceste dispoziții.</p> <p>Sintagma „pot include și alte sancțiuni”, utilizată la art. 11 din Directiva (UE) 2019/713, are un caracter opțional. În acest context, se constată că legislația penală națională nu prevede sancțiunile indicate la art. 11 lit. (a), (b), (d) și (f) din directivă, fără ca această omisiune să contravină cerințelor normei europene.</p> <p>Cu toate acestea, subliniem că regimul răspunderii penale a persoanelor juridice face în prezent obiectul unui proces de reformă legislativă, orientat spre consolidarea acestuia. Informații suplimentare privind inițiativa legislativă pot fi consultate în cadrul Proiectului de lege pentru modificarea</p>

<p>(f) închiderea temporară sau permanentă a unităților care au servit la săvârșirea infracțiunii.</p>			<p><u>unor acte normative (consolidarea răspunderii penale a persoanei juridice și sancționarea încălcării măsurilor restrictive internaționale).</u></p> <p>Potrivit acestui proiect, art. 63 alin. (1) din Codul penal va prevedea următoarele categorii de pedepse aplicabile persoanelor juridice, care de altfel sunt enumerate și în art. 11 din Directiva 2019/713 UE:</p> <p>„Articolul 63. Categoriile pedepselor aplicate persoanelor juridice</p> <p>(1) Persoanelor juridice li se pot aplica următoarele pedepse:</p> <p>a) amendă;</p> <p>b) privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate;</p> <p>c) privarea de dreptul a beneficia de un avantaj sau ajutor public;</p> <p>d) privarea de dreptul de a participa la proceduri de achiziții publice,</p> <p>concesiuni, parteneriate publice-private, privatizare;</p> <p>e) privarea de dreptul de a încheia contracte cu întreprinderi de stat, întreprinderi municipale, entități de interes public, societăți comerciale cu capital majoritar de stat;</p> <p>f) plasarea sub supraveghere judiciară;</p> <p>g) afișarea sau publicarea sentinței de condamnare;</p> <p>h) închiderea unei unități a persoanei juridice;</p> <p>i) lichidarea persoanei juridice.”</p>
<p><i>Articolul 12</i></p> <p>Competență</p> <p>(1) Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a-și stabili competența asupra infracțiunilor menționate la articolele 3-8 dacă sunt îndeplinite una sau mai multe dintre următoarele condiții:</p> <p>(a) infracțiunea este săvârșită, în totalitate sau parțial, pe teritoriul său;</p>		<p>Compatibil</p>	<p>Codul penal al Republicii Moldova (în redacția în vigoare) consacră, la art. 11, principiul teritorialității legii penale, precum și excepțiile de la acesta. În completare, art. 12 reglementează locul săvârșirii faptei, inclusiv determinarea locului săvârșirii infracțiunilor cu caracter transnațional.</p> <p>„Articolul 11. Aplicarea legii penale în spațiu</p> <p>(1) Toate persoanele care au săvârșit infracțiuni pe teritoriul Republicii Moldova urmează a fi trase la răspundere penală în conformitate cu prezentul cod.</p> <p>(2) Cetățenii Republicii Moldova și apatrizii cu domiciliu permanent pe teritoriul Republicii Moldova care au săvârșit infracțiuni în afara teritoriului țării sunt pasibili de răspundere penală în conformitate cu prezentul cod.</p>

<p>(b) infractorul este un cetățean al său.</p> <p>(2) În sensul alineatului (1) litera (a), se consideră că o infracțiune a fost săvârșită în totalitate sau parțial pe teritoriul unui stat membru dacă infractorul săvârșește infracțiunea atunci când este prezent fizic pe teritoriul respectiv și indiferent dacă infracțiunea este sau nu săvârșită utilizând un sistem informatic situat pe teritoriul respectiv.</p> <p>(3) Statul membru informează Comisia dacă decide să-și stabilească competența asupra uneia dintre infracțiunile menționate la articolele 3-8, săvârșită în afara teritoriului său, inclusiv în cazul în care:</p> <p>(a) infractorul are reședința obișnuită pe teritoriul său;</p> <p>(b) infracțiunea este săvârșită în folosul unei persoane juridice stabilite pe teritoriul său;</p> <p>(c) infracțiunea este săvârșită împotriva unuia dintre cetățenii săi sau împotriva unei persoane care are reședința obișnuită pe teritoriul său.</p>			<p>(3) Cetățenii străini și apatrizii care au săvârșit infracțiuni în afara teritoriului țării poartă răspundere penală în conformitate cu prezentul cod și sunt trași la răspundere penală pe teritoriul Republicii Moldova dacă infracțiunile săvârșite sunt îndreptate împotriva intereselor Republicii Moldova, împotriva drepturilor și libertăților cetățeanului Republicii Moldova, împotriva drepturilor și libertăților apatrizului cu domiciliul permanent pe teritoriul Republicii Moldova, împotriva persoanei juridice înregistrate în Republica Moldova, împotriva păcii și securității omenirii sau dacă acestea constituie infracțiuni de război, de asemenea pentru infracțiunile prevăzute de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și dacă în statul străin în privința lor nu a fost pronunțată o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sunt pasibili de răspundere penală în conformitate cu prezentul cod cetățenii străini și apatrizii care au comis infracțiuni pe teritoriul unui alt stat, însă extrădarea acestora nu este posibilă.</p> <p>(4) Sub incidența legii penale nu cad infracțiunile săvârșite de reprezentanții diplomatici ai statelor străine sau de alte persoane care, în conformitate cu tratatele internaționale, nu sunt supuse jurisdicției penale a Republicii Moldova.</p> <p>(5) Infracțiunile comise în apele teritoriale și în spațiul aerian al Republicii Moldova se consideră săvârșite pe teritoriul Republicii Moldova. Persoana care a săvârșit o infracțiune pe o navă maritimă sau aeriană, înregistrată într-un port sau aeroport al Republicii Moldova și aflată în afara spațiului acvatic sau aerian al Republicii Moldova, poate fi supusă răspunderii penale în conformitate cu prezentul cod dacă în tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte nu se dispune altfel.</p> <p>(6) În baza prezentului cod sunt supuse răspunderii penale și persoanele care au săvârșit infracțiuni la bordul unei nave militare maritime sau aeriene aparținând Republicii Moldova, indiferent de locul ei de aflare.</p> <p>(7) Pedepsele și antecedentele penale pentru infracțiunile comise în afara teritoriului Republicii Moldova sunt luate în considerare, conform prezentului cod, la individualizarea pedepsei pentru o nouă infracțiune săvârșită de aceeași persoană pe teritoriul Republicii Moldova, precum și la soluționarea chestiunilor privind amnistia în condiții de reciprocitate în temeiul hotărârii instanței de judecată.</p> <p>Articolul 12. Locul săvârșirii faptei</p>
--	--	--	--

			<p>(1) Locul săvârșirii faptei se consideră locul unde a fost săvârșită acțiunea (inacțiunea) prejudiciabilă, indiferent de timpul survenirii urmărilor.</p> <p>(2) Locul săvârșirii infracțiunii transnaționale se consideră atare dacă:</p> <p>a) infracțiunea a fost săvârșită pe teritoriul Republicii Moldova și pe teritoriul a încă, cel puțin, unui alt stat;</p> <p>b) infracțiunea a fost săvârșită pe teritoriul Republicii Moldova, dar o parte substanțială a organizării și controlului acesteia a avut loc într-un alt stat, și invers;</p> <p>c) infracțiunea a fost săvârșită pe teritoriul Republicii Moldova, cu implicarea unui grup criminal organizat sau a unei organizații (asociații) criminale care desfășoară activitate infracțională în mai mult de un stat, și invers;</p> <p>d) infracțiunea a fost săvârșită pe teritoriul Republicii Moldova, dar are consecințe grave într-un alt stat, și invers.”</p>
<p><i>Articolul 13</i></p> <p>Eficacitatea investigațiilor și cooperare</p> <p>(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele, unitățile sau serviciile responsabile cu investigarea sau urmărirea penală a infracțiunilor menționate la articolele 3-8 dispun de instrumente de investigație eficiente și proporționale cu infracțiunea săvârșită, cum ar fi cele utilizate în cazurile de combatere a criminalității organizate sau a altor forme grave de criminalitate.</p>	<p>Art. II. Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248-251), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>1. Articolul 138³ la alineatul (2) după textul „260⁶,” se completează cu textul „ 260⁸ , 260⁹ ,”;</p> <p>2. Articolul 138⁹:</p> <p>Alineatul unic devine alineatul (1);</p> <p>Se completează cu alin. (2) cu următorul cuprins:</p> <p>„(2) Măsura specială de investigații prevăzută de prezentul</p>	<p>Compatibil</p>	<p>În conformitate cu prevederile Codului de procedură penală a Republicii Moldova:</p> <p>„Articolul 20. Oficialitatea procesului penal</p> <p>(1) Procurorul și organul de urmărire penală au obligația, în limitele competenței lor, de a porni urmărirea penală în cazul în care sînt sesizate, în modul prevăzut de prezentul cod, că s-a săvârșit o infracțiune și de a efectua acțiunile necesare în vederea constatării faptei penale și a persoanei vinovate.”</p> <p>Pentru investigarea tuturor tipurilor de infracțiuni, inclusiv a celor prevăzute de Directiva 2019/713 UE, cadrul normativ național oferă instrumente juridice suficiente și eficiente pentru investigarea și efectuarea urmăririi penale a infracțiunilor.</p> <p>Astfel, în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală (redacția în vigoare):</p> <p>„Articolul 133. Dispoziții generale privind măsurile speciale de investigații</p> <p>(1) Măsurile speciale de investigații se dispun și se efectuează dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:</p> <p>1) este pornită urmărirea penală cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, cu excepțiile stabilite de prezenta secțiune;</p> <p>2) acțiunea este necesară și proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;</p>

	<p>articol poate fi dispusă și în cazul infracțiunilor ușoare sau mai puțin grave prevăzute la art. 237, 260⁸ și 260⁹ din Codul penal nr. 985/2002.”</p>		<p>3) pe altă cale este imposibilă realizarea scopului procesului penal și/sau poate fi prejudiciată considerabil activitatea de administrare a probelor. [...]</p> <p>Articolul 134. Măsurile speciale de investigații</p> <p>(1) În cadrul urmăririi penale pot fi efectuate următoarele măsuri speciale de investigații:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) cu autorizarea judecătorului de instrucție: <ol style="list-style-type: none"> a) cercetarea domiciliului, utilizarea și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video; b) supravegherea tehnică; c) interceptarea și înregistrarea comunicărilor și/sau a imaginilor; d) reținerea, cercetarea, predarea sau ridicarea trimiterilor poștale; e) monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare; f) colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice; g) accesarea, interceptarea și înregistrarea datelor informatice; 2) cu autorizarea procurorului: <ol style="list-style-type: none"> a) identificarea abonatului sau a utilizatorului unei rețele de comunicații electronice; b) controlul transmiterii sau primirii banilor, a serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite; c) livrarea supravegheată; d) achiziția de control; e) investigația sub acoperire; f) urmărirea vizuală; g) culegerea de informații. <p>(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), măsurile speciale de investigații prevăzute la alin. (1) pct. 2) lit. a) și g) pot fi dispuse și efectuate din momentul începerii procesului penal.</p> <p>(3) În procesul de efectuare a măsurilor speciale de investigații se face uz de sisteme informaționale, aparate de înregistrare foto, audio și video, de alte mijloace tehnice, inclusiv de mijloace tehnice speciale pentru obținerea în secret a informațiilor.”</p> <p>Articolul 138¹. Interceptarea și înregistrarea comunicărilor și/sau a imaginilor</p> <p>(1) Interceptarea comunicărilor și/sau a imaginilor presupune folosirea unor mijloace tehnice prin intermediul cărora se poate afla conținutul informațiilor audio, video, scrise sau grafice, transmise între două sau mai multe persoane, iar înregistrarea acestora presupune stocarea pe un suport informațional a informațiilor obținute în urma interceptării.</p>
--	--	--	--

(2) Prevederile alin. (1) se aplică în exclusivitate la cauzele penale care au ca obiect urmărirea penală cu privire la săvârșirea infracțiunilor, inclusiv ușoare sau mai puțin grave, prevăzute de următoarele articole din Codul penal nr. 985/2002: art. 135–145, 150, 151, 158, 164–165¹, art. 166 alin. (2) și (3), art. 166¹, 167, art. 168 alin. (2) și (3), art. 171 alin. (2) și (3), art. 172 alin. (2) și (3), art. 173, 175, 175¹, art. 177 alin. (3), art. 181–181³, art. 186 alin. (3)–(5), art. 187 alin. (3)–(5), art. 188, 189, art. 190 alin. (2) lit. d) și alin. (3)–(6), art. 191 alin. (2) lit. d) și alin. (3)–(5), art. 192¹ alin. (3), art. 201¹ alin. (3), art. 206, 207, 208¹, 208², art. 216 alin. (3), art. 217 alin. (3), art. 217¹ alin. (3) și (4), art. 217³ alin. (3), art. 217⁴ alin. (2) și (3), art. 219 alin. (2), art. 220 alin. (2) și (3), art. 224 alin. (3) și (4), art. 236, **237**, art. 241¹ alin. (2), art. 242¹–243, art. 244 alin. (2), art. 245¹⁰ alin. (2) și (3), art. 248, 248¹, 248², 249, art. **259–261**¹, 275, 278–279¹, art. 279² alin. (3) lit. b), art. 279³, 280, 282–286, 289–289³, art. 290 alin. (2), art. 292, 295–295², art. 303 alin. (3), art. 306–309, 314, 318, 324–328, 330², 332¹–335, art. 335¹ alin. (2), art. 337–346¹, art. 352 alin. (3), art. 352², art. 362, 362¹, art. 368 alin. (2), art. 370 alin. (2) și (3). Lista componentelor de infracțiuni este exhaustivă și poate fi modificată doar prin lege. [...]

Articolul 138³. Monitorizarea sau controlul
tranzacțiilor financiare și/sau
accesul la informațiile financiare

(1) Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare reprezintă operațiunile prin care se asigură cunoașterea conținutului tranzacțiilor financiare, în regim de timp real sau după realizarea acestora, efectuate de către persoanele fizice și juridice prin intermediul băncilor sau al altor persoane/organizații care intermediază tranzacțiile financiare ori obținerea de la entitățile respective a înscrisurilor sau a informațiilor aflate în posesia acestora referitoare la depunerile, conturile sau tranzacțiile unei persoane.

(2) Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare se dispune în cazul urmăririi penale pornite pe faptul săvârșirii uneia dintre infracțiunile, inclusiv ușoare sau mai puțin grave, prevăzute la art. 158, 165, 165¹, 181¹–181³, 189–192, 196, 199, 206, 208, 209, 217–217⁵, 220, 236, **237**, 239–248, 248¹, 248², 249, 251–253, 255, 256, 260⁶, 278, 279, 279¹, 279³, 283, 284, 290, 292, 301¹, 302, 324–328, 330¹, 330², 332¹–333, 334, 337–346¹, 352, 352², 361 și 362¹ din Codul penal nr. 985/2002.

Articolul 138⁴. Colectarea de informații de la furnizorii
de servicii de comunicații electronice

[...]

(4) Măsura specială de investigații prevăzută de prezentul articol poate fi dispusă și în cazul infracțiunilor ușoare sau mai puțin grave prevăzute la art. 169¹, 173, 175, 177, 178, 186, 187, 189, 190, 192, 192¹, 208¹, 208², **237**, 245¹⁰, **259–261**¹, 281 și 322 din Codul penal nr. 985/2002.

Articolul 138⁵. Accesarea, interceptarea și înregistrarea datelor informatice

(1) Accesarea și/sau interceptarea datelor informatice constă în folosirea unor metode și/sau mijloace tehnice pentru obținerea datelor informatice stocate pe un suport informațional, fără înștiințarea proprietarului sau utilizatorului acestuia, și/sau pentru colectarea în timp real a datelor informatice asociate comunicărilor prin intermediul unui sistem informatic. Înregistrarea datelor informatice constă în stocarea informațiilor obținute în urma accesării și/sau interceptării pe un suport informațional.

(2) Accesarea, interceptarea și înregistrarea datelor informatice se efectuează în condițiile prevăzute la art. 138¹ alin. (3)–(6), care se aplică în mod corespunzător.

(3) Măsura specială de investigații prevăzută de prezentul articol poate fi dispusă și în cazul infracțiunilor ușoare sau mai puțin grave prevăzute la art. 169¹, 173, 175, 175¹, 208¹, 208², **237** și **259–261**¹ din Codul penal nr. 985/2002.”

Cadrul normativ secundar, mai exact Legea nr. 59/2012 cu privire la activitatea specială de investigație prevede că:

„ Articolul 3. Principiile activității speciale de investigații
Activitatea specială de investigații se bazează pe principiile:

a) legalității;

a¹) proporționalității [...]

Articolul 11. Obligațiile ofițerului de investigații

Ofițerul de investigații are următoarele obligații:

[...]

g) să respecte proporționalitatea dintre dreptul lezat și necesitatea măsurii ce se efectuează;

Articolul 27. Măsurile speciale de investigații

[...]

(3) Măsurile prevăzute la alin. (1) pct. 1) se efectuează numai în cazul:

[...]

d) relevării și prevenirii criminalității organizate, a actelor de corupție și celor conexe actelor de corupție, a spălării banilor și finanțării terorismului.

			<p>5) În procesul de efectuare a măsurilor speciale de investigații, în condițiile prezentei legi, se face uz de sisteme informaționale și bănci de date, de aparate de înregistrare foto, audio și video, de alte mijloace tehnice, inclusiv de mijloace tehnice speciale pentru obținerea în secret a informațiilor.”</p> <p>Prevederea din art. 13 alin. (1) din Directiva 2019/713 UE are caracter procedural și impune ca autoritățile competente să dispună de instrumente de investigație eficiente și proporționale pentru investigarea infracțiunilor prevăzute la art. 3-8 din Directivă.</p> <p>Deși legislația procesual-penală națională reglementează măsuri speciale de investigații (art. 133-138¹² Codul de procedură penală), aplicarea acestora este condiționată de gravitatea faptei, lipsind baza legală pentru infracțiunile ușoare și mai puțin grave. Întrucât unele fapte prin care se transpune Directiva (ex. art. 260⁸ și art. 260⁹ Codul penal) constituie infracțiuni mai puțin grave, se propune completarea art. 138³ alin. (2) din Codul de procedură penală cu art. 260⁸ și art. 260⁹ Cod penal, în vederea asigurării posibilității de monitorizare/control a tranzacțiilor financiare și a accesului la informațiile financiare, în cazul comiterii acestor infracțiuni. Subsidiar, se propune și completarea art. 138⁹ Cod de procedură penală cu o derogare expresă pentru art. 237, 260⁸ și 260⁹ Cod penal, pentru a eficientiza investigarea acestor categorii de infracțiuni.</p> <p>Prin intervențiile legislative propuse se va asigura compatibilitatea cadrului normativ național cu art. 13 alin. (1) din Directiva 2019/713 UE.</p>
<p>(2) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că, atunci când dreptul intern prevede obligația persoanelor fizice și juridice de a transmite informații privind infracțiunile menționate la articolele 3-8, informațiile</p>		<p>Compatibil</p>	<p>Potrivit prevederilor Codului de procedură penală:</p> <p>„Articolul 58. Victima [...]</p> <p>(8) Victima este obligată:</p> <p>1) să se prezinte la citarea organului de urmărire penală sau a instanței judecătorești și să dea explicații la solicitarea acestor organe, cu excepția victimei traficului de ființe umane;</p>

<p>respectiv parvin fără întârzieri nejustificate autorităților care investighează sau urmăresc penal aceste infracțiuni.</p>			<p>2) să prezinte, la solicitarea organului de urmărire penală, obiecte, documente și alte mijloace de probă de care dispune, precum și mostre pentru cercetare comparativă; Articolul 60. Drepturile și obligațiile părții vătămate [...] (2) Partea vătămată este obligată: [...] 3) să prezinte, la cererea organului de urmărire penală obiecte, documente și alte mijloace de probă de care dispune, precum și mostre pentru cercetare comparativă; [...] Articolul 62. Drepturile și obligațiile părții civile [...] (2) Partea civilă este obligată: [...] 3) să prezinte, la solicitarea organului de urmărire penală sau a instanței, obiecte, documente și alte mijloace de probă de care dispune, precum și mostre pentru cercetare comparativă; Articolul 78. Drepturile și obligațiile reprezentantului legal al victimei, părții vătămate, părții civile, bănuțului, învinutului, inculpatului [...] (6) Reprezentantul legal al victimei, părții vătămate, părții civile, bănuțului, învinutului, inculpatului este obligat: 1) să prezinte organului de urmărire penală sau instanței documente ce confirmă îputernicirile sale de reprezentant legal; 2) să se prezinte la citarea organului de urmărire penală sau a instanței; 3) să prezinte, la cererea organului de urmărire penală sau instanței, obiecte și documente; [...] Articolul 80. Drepturile și obligațiile reprezentantului victimei, părții vătămate, părții civile, peărții civilmente responsabile și al succesului [...] (5) Reprezentantul victimei, părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile și al succesului este obligat: [...] 4) să prezinte, la solicitarea organului de urmărire penală sau a instanței, obiectele și documentele de care dispune; [...] Articolul 90. Martorul [...] (7) Martorul este obligat: [...]</p>
---	--	--	--

			<p>3) să prezinte, la cererea organului de urmărire penală sau a instanței, obiecte, documente, mostre pentru cercetare comparativă; Articolul 157. Documente [...] (3) Documentele se prezintă de către persoanele fizice și juridice la demersul organului de urmărire penală făcut din oficiu sau la cererea altor participanți la proces ori la demersul instanței făcut la cererea părților, precum și de către părți în cadrul urmăririi penale sau în procesul judecării cauzei. [...].”</p> <p>Prin urmare, actualul cadru normativ garantează faptul că nicio entitate sau persoană, indiferent de statutul său juridic ori procesual, nu este exceptată de la furnizarea datelor și materialelor probatorii necesare pentru instrumentarea completă și obiectivă a oricărei categorii de infracțiuni aflate în curs de investigare. Aceste norme procedurale generale își produc pe deplin efectele inclusiv în materia combaterii infracționalității din sfera financiară și informatică, asigurând suportul procedural implicit și de strictă interpretare pentru investigarea eficientă a faptelor incriminate la art. 237 și art. 260⁸ din Codul penal.</p>
<p><i>Articolul 14</i></p> <p>Schimbul de informații</p> <p>(1) În vederea efectuării schimbului de informații privind infracțiunile menționate la articolele 3-8, statele membre se asigură că dispun de un punct operațional național de contact disponibil 24 de ore pe zi, șapte zile pe săptămână. Statele membre se asigură, de asemenea, că dispun de procedurile necesare pentru ca cererile urgente de asistență să fie tratate prompt, iar autoritatea competentă să răspundă</p>		<p>Compatibil</p>	<p>În conformitate cu prevederile Codului de procedură penală (redacția în vigoare):</p> <p>„Articolul 535¹. Cooperarea judiciară internațională prin intermediul procurorului de legătură la Eurojust</p> <p>(1) Procurorul de legătură al Republicii Moldova la Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Justiție Penală (Eurojust) (în continuare – <i>procuror de legătură la Eurojust</i>) facilitează și sprijină în alt mod emiterea și executarea cererilor de asistență juridică reciprocă sau de recunoaștere reciprocă, formulate de autoritățile competente ale Republicii Moldova sau adresate acestora de autoritățile competente din statele membre ale Uniunii Europene, de organele și agențiile de specialitate ale Uniunii Europene, în limitele prevederilor Acordului de cooperare dintre Republica Moldova și Eurojust, ratificat prin Legea nr. 113/2015.</p> <p>(2) Cererile de asistență juridică reciprocă sau de recunoaștere reciprocă către sau de la autoritățile competente din statele membre ale Uniunii Europene, precum și către sau de la organele și agențiile de</p>

<p>în termen de cel mult opt ore de la primirea acestora, indicând cel puțin dacă cererea va primi răspuns, precum și forma unui astfel de răspuns și termenul estimat în care acesta va fi trimis. Statele membre pot decide să recurgă la rețelele existente de puncte operaționale de contact.</p> <p>(2) Statele membre informează Comisia, Europol și Eurojust cu privire la punctul de contact menționat la alineatul (1) pe care l-au desemnat. Aceștia actualizează informațiile respective atunci când este necesar. Comisia transmite informațiile respective celorlalte state membre.</p>		<p>specialitate ale Uniunii Europene pot fi transmise de către procurorul de legătură la Eurojust, cu informarea autorităților centrale competente ale Republicii Moldova.</p> <p>(3) Procurorul de legătură la Eurojust are acces la informațiile conținute în cazierul judiciar sau în orice alt registru al Republicii Moldova în aceleași condiții ca și un procuror.</p> <p>(4) Procurorul de legătură la Eurojust poate contacta direct și poate face schimb de informații cu autoritățile competente ale Republicii Moldova, precum și cu orice autoritate sau organizație internațională, cu orice autoritate competentă din statele membre ale Uniunii Europene, cu orice organ sau agenție de specialitate a Uniunii Europene, în conformitate cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova.</p> <p>(5) Cu acordul autorităților centrale competente, procurorul de legătură la Eurojust poate să emită ori să execute orice cerere de asistență juridică reciprocă sau de recunoaștere reciprocă.”</p> <p>Totodată, reiterăm faptul că Republica Moldova a semnat, la 18 decembrie 2014, Acordul privind cooperarea operațională și strategică cu Oficiul European de Poliție (Europol), document care a intrat în vigoare în anul 2015.</p> <p>În vederea respectării angajamentelor asumate de către Republica Moldova prin acordul menționat, precum și în raport cu Uniunea Europeană, Ministerul Afacerilor Interne a elaborat proiectul de lege privind căutarea și schimbul de date în scopul cooperării polițienești transfrontaliere. Prezentul act normativ prevede că „Prezenta lege stabilește cadrul juridic pentru consolidarea cooperării polițienești prin căutarea și schimbul automatizat de informații între autoritățile competente ale Republicii Moldova și autoritățile competente din statele membre ale Uniunii Europene și alte state, în special între autoritățile cu atribuții de prevenire, depistare și investigare a infracțiunilor ...”.</p> <p>Suplimentar, în conformitate cu prevederile art. 8 din proiect,, (1) Punctul național de contact asigură adoptarea tuturor măsurilor tehnice și organizatorice pentru asigurarea disponibilității permanente a sistemelor informatice și a posibilității efectuării căutărilor automatizate pentru categoriile de date prevăzute de prezenta lege, în regim de 24 de ore, 7 zile pe săptămână.”</p> <p>Totodată, proiectul de lege menționat preconizează intervenții legislative și asupra altor acte normative conexe.</p>
--	--	--

În acest sens, se urmărește completarea art. 6 din Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului cu un nou alineat, alin. (5), conform căruia „(5) În vederea realizării cooperării polițienești internaționale, Poliția, prin intermediul punctelor de contact desemnate, asigură schimbul de informații și după caz, implementarea și operarea mecanismelor de căutare și schimb automatizat de date cu autoritățile competente ale statelor participante și cu Europol, în condițiile legilor speciale și cu respectarea cadrului normativ național privind protecția datelor cu caracter personal și securitatea cibernetică.”

De asemenea, prin intermediul aceluiași proiect de lege, se preconizează modificarea art. 51 din Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații. Modificarea urmărește consacrarea expresă a normei potrivit căreia „Cooperarea internațională în domeniul activității speciale de investigații poate include, în cazurile și condițiile prevăzute de lege, utilizarea mecanismelor de căutare și schimb automatizat de date cu autoritățile competente ale statelor participante și cu Europol, prin **punctele de contact.**”

Așadar, punctele operaționale de contact care vor fi instituite în vederea asigurării schimbului de informații în vederea investigării și a urmăririi penale a infracțiunilor sunt:

- a) subdiviziunile specializate ale Inspectoratului General al Poliției;
- b) autoritatea administrativă din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, responsabilă de administrarea, menținerea și dezvoltarea infrastructurii de tehnologie a informației și comunicațiilor;
- c) Agenția Servicii Publice;
- d) Serviciul de Informații și Securitate;
- e) Serviciul Vamal.

Cu privire la examinarea cererilor urgente în termen de cel mult opt ore de la primirea acestuia, potrivit tabelului de concordanță anexat la proiectul de lege menționat mai sus, aceste prevederi urmează să se regăsească în proiectul Hotărârii Guvernului pentru Aprobarea Instrucțiunii privind

			schimbul automatizat de date pentru cooperarea polițienească și stabilirea punctelor naționale de contact.
<p style="text-align: center;"><i>Articolul 15</i></p> <p style="text-align: center;">Semnalarea infracțiunilor</p> <p>(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că sunt puse la dispoziție canale adecvate de semnalare, pentru a facilita sesizarea fără întârzieri nejustificate a autorităților de aplicare a legii și a altor autorități naționale competente cu privire la infracțiunile menționate la articolele 3-8.</p> <p>(2) Statele membre iau măsurile necesare pentru a încuraja instituțiile financiare și alte persoane juridice care își desfășoară activitatea pe teritoriul lor să sesizeze fără întârzieri nejustificate autoritățile de aplicare a legii și alte autorități competente cu privire la suspiciunile de fraudă, în vederea detectării, prevenirii, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor menționate la articolele 3-8.</p>		Compatibil	<p>Potrivit Codului de procedură penală:</p> <p>„Articolul 262. Sesizarea organului de urmărire penală</p> <p>(1) Organul de urmărire penală poate fi sesizat despre săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea unei infracțiuni prevăzute de Codul penal prin:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) plângere; 2) denunț; 3) autodenunț; 3¹⁾ - abrogat; 4) depistarea nemijlocit de către organul de urmărire penală sau procuror a bănuielii rezonabile cu privire la săvârșirea unei infracțiuni; 5) - abrogat; [...] <p>Articolul 263. Plângerea și denunțul</p> <p>(1) Plângerea este înștiințarea făcută de o persoană fizică sau de o persoană juridică căreia i s-a cauzat un prejudiciu prin infracțiune.</p> <p>(2) Denunțul este înștiințarea făcută de o persoană fizică sau de o persoană juridică despre săvârșirea unei infracțiuni.</p> <p>[...]</p> <p>(5) Plângerea sau denunțul făcute oral se consemnează într-un proces-verbal semnat de persoana care declară plângere sau denunț și de persoana oficială a organului de urmărire penală.</p> <p>Articolul 265. Obligativitatea primirii și examinării plângerilor sau denunțurilor referitoare la infracțiuni</p> <p>(1) Organul de urmărire penală este obligat să primească plângerile sau denunțurile referitoare la infracțiunile săvârșite, pregătite sau în curs de pregătire chiar și în cazul în care cauza nu este de competența lui. Plângerea sau denunțul se înregistrează în Registrul de evidență a sesizărilor cu privire la infracțiuni. Persoana care a depus plângerea sau denunțul primește o confirmare a recepționării sesizării.</p> <p>Articolul 274. Începerea urmăririi penale</p> <p>(1) Organul de urmărire penală sau procurorul sesizat în modul prevăzut în art.262 și 273 dispune în termen de 45 de zile, prin ordonanță, începerea urmăririi penale în cazul în care, din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor de constatare, rezultă cel puțin o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune și nu există vreuna din circumstanțele care exclud urmărirea penală, informînd despre aceasta persoana care a înaintat sesizarea sau organul respectiv. [...]</p> <p>Analiza sistematică a normelor procesual-penale enumerate evidențiază caracterul deschis și accesibil al</p>

			<p>instrumentelor juridice de sesizare, configurate în scopul facilitării cooperării active dintre subiecții de drept și organele de aplicare a legii pentru protejarea valorilor sociale ocrotite de stat. În conformitate cu prevederile art. 262 și art. 263 din Codul de procedură penală, cadrul normativ garantează dreptul neîngrădit al oricărei persoane fizice sau juridice de a înștiința oficial autoritățile competente cu privire la existența unor suspiciuni de fraudă sau a oricăror altor manifestări de natură infracțională, prin intermediul plângerii ori al denunțului.</p> <p>Pe de altă parte, Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică, prevede în art. 56 alin. (2) obligația prestatorului de servicii de plată de a informa în scris autoritățile competente cu privire la orice operațiune de plată neautorizată în legătură cu care există motive rezonabile de a suspecta săvârșirea unei fraude.</p> <p>Totodată, în Republica Moldova funcționează mecanismul național de semnalare a infracțiunilor prin intermediul serviciului unic pentru apeluri de urgență 112. De asemenea, în cadrul Ministerului Afacerilor Interne a fost instituită Platforma Națională de raportare a crimelor cibernetice, care permite raportarea online a unor asemenea fapte prin intermediul paginii web https://cybercrime.mai.gov.md/.</p> <p>Subsecvent, instituțiile bancare dispun de servicii de asistență pentru clienți, care pot fi sesizate în vederea blocării cardurilor sau a altor instrumente de plată fără numerar, în cazul furtului ori utilizării neautorizate a acestora, precum și a semnalizării fraudelor în legătură cu mijloacele de plată fără numerar.</p> <p>Aceste modalități de semnalare constituie canale adecvate de semnalare către autorități a fraudelor care implică mijloacele de plată fără numerar.</p>
<p><i>Articolul 16</i></p>		<p>Parțial compatibil</p>	<p>În conformitate cu art. 52 alin. (1) pct. 29 din Codul de procedură penală (redacția în vigoare):</p>

<p style="text-align: center;">Asistența și sprijinul acordate victimelor</p> <p>(1) Statele membre se asigură că persoanele fizice și juridice care au suferit un prejudiciu ca urmare a oricăreia dintre infracțiunile menționate la articolele 3-8, săvârșite prin utilizarea frauduloasă a datelor cu caracter personal:</p> <p>(a) primesc informații și consiliere specifică privind modul în care se pot proteja împotriva consecințelor negative ale infracțiunilor, cum ar fi prejudiciul adus reputației; și</p> <p>(b) primesc o listă cu instituțiile specializate care se ocupă cu diferite aspecte ale infracțiunilor legate de identitate și cu acordarea de sprijin victimelor.</p> <p>(2) Statele membre sunt încurajate să creeze instrumente informatice online naționale unice pentru a facilita accesul la asistență și sprijin pentru persoanele fizice sau juridice care au suferit un prejudiciu ca urmare a</p>			<p>„(1) În cadrul urmăririi penale, procurorul, în limita competenței sale materiale și teritoriale: [...] 29) informează victima sau partea vătămată cu privire la serviciile de suport de care poate beneficia (asistență medicală, consiliere psihologică, servicii de adăpost, asistență juridică) și condițiile generale de acordare a acestora.” Potrivit art. 57 alin. (2) pct. 14²⁾ din Codul de procedură penală: „(2) Ofițerul de urmărire penală are următoarele atribuții: [...] 14²⁾ informează victima sau partea vătămată, în cursul acțiunilor de urmărire penală, cu privire la serviciile de suport de care poate beneficia (asistență medicală, consiliere psihologică, servicii de adăpost, asistență juridică) și condițiile generale de acordare a acestora; [...].” Astfel, cadrul normativ național este compatibil cu prevederile art. 16 alin. 1) lit. (a) din Directiva 2019/713 UE.</p> <p>Deși cadrul normativ național actual nu conține o obligație expresă privind eliberarea unei liste specifice a instituțiilor specializate în infracțiuni legate de identitate, cerința este acoperită parțial prin mecanismele generale de informare a victimelor care rezultă din prevederile Codului de procedură penală.</p> <p>Prevederea are caracter de recomandare și nu impune o obligație de transpunere obligatorie în legislația națională.</p>
---	--	--	--

<p>infracțiunilor menționate la articolele 3-8, săvârșite prin utilizarea frauduloasă a datelor cu caracter personal.</p> <p>(3) Statele membre se asigură că persoanele juridice care sunt victime ale infracțiunilor menționate la articolele 3-8 din prezenta directivă primesc fără întârzieri nejustificate, după primul lor contact cu o autoritate competentă, următoarele informații:</p>			<p>„Articolul 58. Victima</p> <p>(1) Se consideră victimă orice persoană fizică sau juridică căreia, prin infracțiune, i-au fost aduse daune morale, fizice sau materiale. Victima are un interes în cadrul procesului penal și este interesată în rezultatele acestuia.</p> <p>(2) Victima are dreptul ca cererea sa să fie înregistrată imediat în modul stabilit, să fie soluționată de organul de urmărire penală, iar după aceasta să fie informată despre rezultatele soluționării.</p> <p>(3) Victima beneficiază de asemenea de următoarele drepturi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) să primească de la organul de urmărire penală certificat despre faptul că ea s-a adresat cu cerere sau o copie de pe procesul-verbal despre cererea orală; 2) să prezinte documente, obiecte și alte mijloace de probă pentru confirmarea cererii sale; 2¹) să depună declarații și să dea explicații; 3) să se adreseze cu o cerere suplimentară; 4) să fie informată de către organul de urmărire penală, procuror sau, după caz, de către instanța de judecată despre soluționarea plîngerii sale, despre toate hotărârile adoptate care se referă la drepturile și interesele de încetare sau de clasare a procesului penal în cauza respectivă, de neîncepere a urmăririi penale, copia de pe sentință, decizie sau de pe o altă hotărâre judecătorească definitivă;” <p>Astfel, în dreptul intern, art. 58 din Codul de procedură penală recunoaște calitatea de victimă atât persoanei fizice, cât și persoanei juridice căreia i-au fost cauzate prin infracțiune prejudicii morale, fizice sau materiale. În acest sens, cadrul normativ național consacră aplicabilitatea mecanismelor de asistență și protecție atât în privința persoanelor fizice, cât și a persoanelor juridice, în măsura în</p>
---	--	--	--

<p>(a) procedurile de formulare a plângerilor cu privire la infracțiune și rolul victimei în aceste proceduri;</p> <p>(b) dreptul de a primi informații cu privire la cauză în conformitate cu dreptul intern;</p> <p>(c) procedurile disponibile pentru formularea plângerilor, dacă autoritatea competentă nu respectă drepturile victimei în cursul procedurilor penale;</p>			<p>care acestea au dobândit calitatea de victimă în procesul penal.</p> <p>Mecanismul de sesizare a organelor de urmărire penală este pe deplin asigurat prin normele generale din legislația procesual-penală națională. Concret, art. 262 alin. (1) din Codul de procedură penală reglementează expres modalitățile legale de sesizare (plângere, denunț, autodenunț sau depistare nemijlocită). Totodată, formele de sesizare din partea persoanelor fizice și juridice sunt clar definite la art. 263 Cod de procedură penală, plângerea fiind notificarea depusă de partea prejudiciată, iar denunțul fiind înștiințarea generală cu privire la săvârșirea unei infracțiuni.</p> <p>Articolul 58 alin. (3) pct. 1) și 4) din Codul de procedură penală prevede dreptul victimei ca cererea să fie înregistrată imediat, să fie soluționată de organul de urmărire penală și să fie informată despre rezultatele soluționării, precum și dreptul de a primi certificat despre adresarea cu cerere sau copie de pe procesul-verbal privind cererea orală. De asemenea, victima are dreptul să fie informată despre soluționarea plângerii sale, despre hotărârile adoptate care privesc drepturile și interesele sale, să primească certificat despre înregistrarea cererii și începerea urmăririi penale sau copie de pe ordonanța de neîncepere a urmăririi penale.</p> <p>Cerințele art. 16 alin. (3) lit. c) din Directivă privind disponibilitatea procedurilor de formulare a plângerilor sunt reflectate integral în legislația procesual-penală a Republicii Moldova, fiind asigurat un mecanism eficient de contestare a acțiunilor organelor de urmărire penală.</p> <p>Concret, cadrul legal național garantează, potrivit art. 298 alin. (1) și art. 299¹ din Codul de procedură penală, că victimele și alte persoane ale căror interese legitime au fost lezate pot ataca acțiunile, inacțiunile și actele organului de</p>
---	--	--	---

<p>(d) datele de contact pentru comunicările privind cauza lor.</p>		<p>urmărire penală, ale organului care exercită activitate specială de investigații sau ale procurorului;</p> <p>Subsecvent, în conformitate cu art. 313 din Codul de procedură penală, garantează controlul judiciar prin posibilitatea, inclusiv a părții vătămate, a atacării la judecătorul de instrucție a refuzului de primire a plângerii/denuțului, a refuzului de începere a urmăririi penale, a ordonanțelor de clasare, precum și a oricăror altor acte care afectează drepturile și libertățile constituționale ale persoanei.</p> <p>Prevederea este acoperită prin normele procesual-penale generale privind drepturile victimei. Potrivit art. 58 din Codul de procedură penală, victima are dreptul ca sesizarea sa să fie înregistrată, soluționată și să fie informată despre rezultatele soluționării, precum și despre hotărârile adoptate care privesc drepturile și interesele sale. În acest cadru, comunicările dintre victimă și autoritatea competentă se realizează prin organul de urmărire penală, procuror sau, după caz, instanța de judecată, datele de identificare și de contact ale autorității fiind indicate în actele procedurale comunicate victimei, inclusiv în confirmarea/certificatul de recepționare sau înregistrare a sesizării.</p> <p>Totodată, subliniem că, în vederea consolidării mecanismelor de sprijin și asistență acordate victimelor infracțiunilor, Ministerul Justiției are în proces de elaborare un proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 137/2016 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor, inițiativă orientată spre dezvoltarea și eficientizarea mecanismelor de consiliere și suport destinate victimelor infracțiunilor.</p> <p>Mecanismele naționale actuale de sprijin au un caracter general, fiind aplicabile victimelor tuturor tipurilor de infracțiuni, fără a diferenția sau a detalia asistența specifică pentru fraudele cu mijloace de plată fără numerar.</p>
---	--	---

<p style="text-align: center;"><i>Articolul 17</i></p> <p style="text-align: center;">Prevenție</p> <p>Statele membre iau măsuri corespunzătoare, inclusiv prin intermediul internetului, cum ar fi campanii de informare și de sensibilizare și programe de cercetare și de educație, cu scopul de a reduce fraudă în general, a sensibiliza publicul și a reduce riscul de a deveni victimă a fraudelor. După caz, statele membre acționează în cooperare cu părțile interesate.</p>		<p>Compatibil</p>	<p>În vederea alinierii la standardele europene privind implementarea de către statele membre a unor măsuri proporționale și eficiente de prevenire și reducere a fenomenului infracțional, inclusiv prin valorificarea tehnologiilor informaționale, a campaniilor de informare și conștientizare, precum și a programelor educaționale, Republica Moldova promovează dezvoltarea unui ecosistem preventiv integrat, orientat spre diminuarea riscurilor de victimizare a cetățenilor în contextul fraudelor financiare.</p> <p>În acest context, relevanță deosebită prezintă cooperarea consolidată și constantă dintre instituțiile bancare, autoritățile de supraveghere a pieței financiare, și nu în ultimul rând, entitățile responsabile de gestionarea situațiilor de urgență, inclusiv Serviciul național unic pentru apelurile de urgență 112. Prin intermediul platformelor dedicate de informare și alertare, aceste instituții contribuie la consolidarea nivelului de educație digitală și financiară al populației. În acest sens, autoritățile menționate pun la dispoziția publicului, prin intermediul paginilor oficiale, informații și recomandări privind riscurile de fraudă digital, inclusiv a celor în legătură cu mijloacele de plată fără numerar, precum și materiale de prevenire, inclusiv mesaje de avertizare și ghiduri privind evitarea și combaterea fraudelor de acest tip.</p> <p>Totodată, Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică publică pe pagina sa web, în secțiunea „Securitate cibernetică”, directorul „Conștientizare”, informații relevante privind măsurile de prevenire a riscului de victimizare în contextul fraudelor cibernetice și recomandări practice menite să reducă probabilitatea de a deveni victimă a unor asemenea fapte.</p> <p>Complementar canalelor de comunicare online, strategia națională de sensibilizare urmărește extinderea gradului de accesibilitate a mesajelor preventive prin utilizarea unor</p>
---	--	--------------------------	---

			<p>instrumente alternative de informare publică. În acest sens, difuzarea materialelor video informative în rețelele de transport public urban facilitează transmiterea mesajelor de prevenire inclusiv către categoriile de populație cu un nivel redus de alfabetizare digitală sau cu acces limitat la resursele online.</p> <p>Prin urmare, poate fi observată o implementare sistemică și coordonată a măsurilor de educare și prevenție, prin care Republica Moldova nu doar informează publicul cu privire la tipologiile de fraudă asociate mijloacelor de plată fără numerar, ci contribuie și la consolidarea rezilienței sociale în raport cu amenințările cibernetice contemporane.</p>
<p><i>Articolul 18</i></p> <p>Monitorizare și statistici</p> <p>(1) Până la 31 august 2019, Comisia stabilește un program detaliat de monitorizare a realizărilor, rezultatelor și efectelor prezentei directive. Programul de monitorizare stabilește mijloacele care vor fi utilizate pentru colectarea datelor necesare și a altor probe și intervalele de timp la care se va face colectarea respectivă. Acesta precizează măsurile care trebuie luate de Comisie și de statele membre pentru colectarea, comunicarea și analizarea datelor și a altor probe.</p>		<p>Prevedere aplicabilă statelor membre UE</p>	
<p>(2) Statele membre se asigură că dispun de un sistem de înregistrare, producere și furnizare de date</p>		<p>Compatibil</p>	<p>Autoritățile naționale competente în materia colectării, procesării, sistematizării și furnizării datelor statistice referitoare la fenomenul infracțional, inclusiv cu privire la</p>

<p>statistice anonimizate care măsoară faza de semnalare, faza de investigare și faza judiciară a infracțiunilor menționate la articolele 3-8.</p> <p>(3) Datele statistice menționate la alineatul (2) acoperă, cel puțin, datele existente cu privire la numărul de infracțiuni menționate la articolele 3-8 înregistrate de statele membre și la numărul de persoane urmărite penal și condamnate pentru infracțiunile menționate la articolele 3-7.</p> <p>(4) Statele membre transmit anual Comisiei datele culese în temeiul alineatelor (1), (2) și (3). Comisia se asigură că în fiecare an se publică și se transmite agențiilor și organelor specializate competente ale Uniunii o situație consolidată a rapoartelor statistice.</p>		<p>etapele procesuale și rezultatele examinării cauzelor penale, sunt Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească, Biroul Național de Statistică și Administrația Națională a Penitenciarelor. Prin activitatea acestor instituții este asigurată funcționarea unui mecanism instituțional de evidență statistică destinat monitorizării fenomenului infracțional și evaluării eficienței intervențiilor organelor de drept și ale autorităților judiciare.</p> <p>În conformitate cu Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură „Articolul 93. Informația statistică</p> <p>Procuratura Generală asigură, prin intermediul tehnologiilor informaționale, culegerea, prelucrarea, sistematizarea și analiza informației statistice privind starea criminalității și activitatea Procuraturii, precum și publicarea periodică a acestora.”</p> <p>În acest context, Procuratura Generală publică periodic, pe pagina sa oficială, rapoarte anuale de activitate care conțin date statistice privind dinamica infracționalității pe categorii de infracțiuni, inclusiv în privința faptelor ce intră în sfera de reglementare a Directivei. Aceste rapoarte reflectă, printre altele, numărul infracțiunilor înregistrate, cauzelor penale inițiate, reluate sau investigate, precum și situația cauzelor clasate, încetate ori expediate în instanța de judecată, oferind astfel informații relevante atât pentru etapa de sesizare, cât și pentru faza de examinare a cauzei penale.</p> <p>Complementar, Ministerul Afacerilor Interne publică informații statistice periodice privind evoluția fenomenului infracțional, structurate pe categorii de infracțiuni și indicatori relevanți de criminalitate, contribuind la consolidarea mecanismului național de monitorizare și analiză a datelor privind siguranța publică.</p> <p>Totodată, Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească asigură publicarea, prin intermediul Portalului</p>
---	--	--

Național al Instanțelor de Judecată, a unor rapoarte statistice referitoare la activitatea instanțelor judecătorești, inclusiv date privind examinarea cauzelor penale, măsurile preventive aplicate, executarea pedepselor, liberarea înainte de termen și numărul hotărârilor judecătorești pronunțate. Aceste informații permit evaluarea fazei judiciare a procedurilor penale și oferă indicatori relevanți privind aplicarea practică a normelor de drept penal și procesual-penal.

La rândul său, Biroul Național de Statistică furnizează date statistice agregate privind nivelul anual al infracționalității, structurate pe categorii de infracțiuni și profiluri de infractori, contribuind la elaborarea analizelor oficiale privind evoluția criminalității în Republica Moldova.

În aceeași ordine de idei, Administrația Națională a Penitenciarelor publică informații statistice privind populația penitenciară, inclusiv date referitoare la numărul persoanelor private de libertate și clasificarea acestora pe categorii de infracțiuni, aspect care contribuie la evaluarea dimensiunii execuțional-penale a politicilor de combatere a criminalității.

Prin urmare, se poate constata că Republica Moldova dispune de un cadru instituțional și funcțional destinat colectării, procesării și publicării datelor statistice relevante privind infracțiunile, fazele procesuale și rezultatele examinării cauzelor penale. Deși mecanismele existente operează prin intermediul mai multor autorități competente și al unor platforme instituționale distincte, acestea permit, în ansamblu, acumularea și furnizarea unor date statistice relevante și anonimizate referitoare la etapele de semnalare, investigare și examinare judiciară a infracțiunilor. În consecință, informațiile prezentate pot fi apreciate ca fiind, în linii generale, compatibile cu cerințele prevăzute la alin. (2)–(4), în măsura în care acestea urmăresc asigurarea unui sistem funcțional de evidență statistică și raportare periodică a

			datelor relevante privind criminalitatea și răspunsul instituțional al autorităților competente.
<p><i>Articolul 19</i></p> <p>Înlocuirea Deciziei-cadru 2001/413/JAI</p> <p>Decizia-cadru 2001/413/JAI se înlocuiește în privința statelor membre pentru care prezenta directivă este obligatorie, fără a aduce atingere obligațiilor statelor membre respective în privința datei de transpunere a respectivei decizii-cadru în dreptul intern. În ceea ce privește statele membre pentru care prezenta directivă este obligatorie, trimerile la Decizia-cadru 2001/413/JAI se interpretează ca trimiteri la prezenta directivă.</p>		Prevedere aplicabilă statelor membre UE	
<p><i>Articolul 20</i></p> <p>Transpunere</p> <p>(1) Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive până la 31 mai 2021. Statele membre informează de îndată Comisia cu privire la aceasta. Atunci când statele membre adoptă dispozițiile respective, acestea conțin o trimitere la prezenta directivă sau</p>	<p>Prezenta lege transpune:</p> <p>art. 2 lit. (b); art. 3-7, art. 9 alin. (2) – (6), art. 10 alin. (1) și art. 13 alin. (1) din Directiva 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului, nr. CELEX: 32019L0713, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii</p>	Compatibil	- pct. 16, 39 și 61 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația UE aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr.287-290, art.574).

<p>sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a unei astfel de trimiteri.</p> <p>(2) Comisiei îi sunt comunicate de către statele membre textele dispozițiilor pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.</p>	<p>Europene L123/18 din 10 mai 2019.</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Articolul 21</i></p> <p style="text-align: center;">Evaluare și raportare</p> <p>(1) Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului, până la 31 mai 2023, un raport de evaluare a gradului în care statele membre au luat măsurile necesare pentru a se conforma prezentei directive. Statele membre furnizează Comisiei informațiile necesare pentru întocmirea raportului respectiv.</p> <p>(2) Până la 31 mai 2026, Comisia efectuează o evaluare a impactului prezentei directive privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloace de plată fără numerar, precum și a impactului acesteia asupra drepturilor fundamentale, și transmite un raport Parlamentului European și Consiliului. Statele</p>		<p style="text-align: center;">Prevedere aplicabilă statelor membre UE</p>	

<p>membre furnizează Comisiei informațiile necesare pentru întocmirea raportului respectiv.</p> <p>(3) În contextul evaluării menționate la alineatul (2) de la prezentul articol, Comisia prezintă, de asemenea, un raport privind necesitatea, fezabilitatea și eficacitatea creării unor sisteme online securizate la nivel național pentru a le permite victimelor să raporteze oricare dintre infracțiunile menționate la articolele 3-8, precum și a instituirii unui model de raportare standardizat la nivelul Uniunii care să servească drept bază pentru statele membre.</p>			
<p><i>Articolul 22</i></p> <p>Intrarea în vigoare</p> <p>Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.</p> <p>Prezenta directivă se adresează statelor membre în conformitate cu tratatele.</p>		<p>Prevedere aplicabilă statelor membre UE</p>	